PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК IV ЛИПЕНЬ — 1963 — JULY Ч. 7

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ

РІК IV
Ч. 7

ЛИПЕНЬ, 1963
Виходить раз у місяць

Видає
Союз Українок Канади
Редагує Редакційна Колегія
Редакторка Наталія Когуська

Річна переплата в Канаді $3.50
Поза Канадою 4.00
Поодиноке число ..... .40

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN

JULY, 1963 VOL. IV
Monthly Publication No. 7

Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
Edited by Editorial Committee
Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada $3.50
Subscription in other countries 4.00
Single copy ..... .40

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

В ЦІМ ЧИСЛІ:

З приводу всесвітнього конгресу МДФЖ 1
О. Олесь — Не цвітуть квітки зимою 1
Вера Фідлер — Достойна Джуді ЛяМарш 3
Лариса Мурович — Лист 3
Андрій Качор — Мої зустрічі з Катрею Гриневичевою 4
Галина Орлівна — Дві квітки 6
Євген Онацький — Ілюзії 7
КУК — В справі української мови 8
Др. Д. Бучинський — Нова цікава і вартісна книжка 9
Н. К. — Виставка учнів малярської школи 10
Б. Д. — „Пісні і казки" 11
С. Стечишин — До історії українських вишивок 12
Дмитро Міщенко — Сіверяне 15
J. B. Rudnyckyj — The First English Translation of L. Ukrainka 19
B. Panchuk — Canadian Culture 19
Maria Oryschuk — A Ukrainian Mother in an Adopted Country 20
З громадської діяльности 21
Лариса Мурович — Прерія 29
Річні звіти 30
Домашне господарство 33

На обкладинці — Новий шлях в'ється милями посеред чудової канадійської околиці. „К. С."

НОВІ ВИДАННЯ

Збірки на пошану Зенона Кузелі на редакцією **Володимира Янева.** Записки Наукового Товариства ім. Шевченка том 169. Праці Філологічної та Історично-Філософічної Секції. Мовний Редактор Іван Кошелівець. Стор. VIII×584. У Збірнику приняли участь наступні 44 Автори: М. Антонович, О. Берест, І. Борщак (†), І. Витанович, Б. Галайчук, Анна Горбач, Олекса Горбач, О. Домбровський, В. Дорошенко, П. Зварич, С. Килимник, К. Кисілевський, П. Ковалів, Ф. Колесса (†), Г. Кох (†), Е. Кошмідер, Б. Крупницький (†), В. Кубійович, З. Кузеля (†), Ольга Кузеля (†), О. Кульчицький, В. Лев, о. М. Левенець, В. Маркусь, К. Митрович, М. Міллер, І. Мірчук (†), О. Оглоблин, П. Одарченко, Є. Онацький, Я. Пастернак, Є. Ю. Пеленський, Н. Полонська-Василенко, Я. Рудницький, В. Сенютович-Бережний, І. Сидорук, Р. Смаль-Стоцький, А. Чернецький (†), М. Чубатий, Ю. Шевельов, О. Шульгин (†), Р. Якемчук, В. Янів, о. І. Яцків.

Л. Луців — Маркіян Шашкевич (у 150-річчя з дня народження). Біографія і характеристика творчости з додатком усіх оригінальних творів поета. Видавництво „Свобода". Нью Йорк. 1963 р. Стор. 118.

Данило Струк — Гама сігма. Поезії. За редакцією і накладом Богдана Климаша Камбрідж — Вінніпег. 1963. Стор. 40.

Лікарський Вісник. Журнал Українського Лікарського Товариства Північної Америки. Ч. 2. (29) квітень. Рік X. Головний редактор др. Тома Лапчак. Редакціяна Колегія: др. Р. Осінчук, проф. др. В. Плющ, др. Р. Сочинський. Мовний редактор Р. Завадович. Нью Йорк. Стор. 68.

Новий Літопис — Квартальник суспільного життя науки і мистецтва. Редагує Колегія. Головний редактор др. Мулик-Луцик. Квітень, 1963 р. Вінніпег. Стор. 96.

ВИДАННЯ ЩО МОЖЕТЕ ЗАМОВЛЯТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Чверть Століття на Громадській Ниві (повинна мати кожна членка) $4.25
Мистецька Книжка 4.00
Ukrainian Embroidery Desings and stitches
„Нашим Найменшим" (віршики, пісні, байочки, гри, для маленьких) 1.50
Мистецькі Скарби Українських Вишивок 1.75
Три Сильветки — написав проф. Л. Білецький 1.50
„Подорож по Україні" — мапа і лекції для молодих дітей 2.00
„Програма Музею Союзу" ..... .25
Museum and handicraft
Статут Союзу Українок Канади ..... .25
Колядник для дітей, з нотами і словами, написав проф. С. Яременко ..... .75
Блискуча Зоря ..... .50
Куховарська Книжка 5.50
by (Savella Stechishin) Traditional Ukrainian Cookery.

Замовлення просимо слати на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
203 Union Bldg. Edmonton, Alberta.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК IV ЛИПЕНЬ, 1963 Ч. 7

З ПРИВОДУ ВСЕСВІТНЬОГО КОНҐРЕСУ МДФЖ

В днях коли друкуватимуться ці рядки буде відбуватися (24-29 червня 1963 р.) в Москві Всесвітній Конґрес Міжнародної Демократичної Федерації Жінок. Преса з України повідомляє, що на цілій території Совєтського Союзу, а в тім і в Україні, жінки готуються до зустрічі з делеґатками з різних частин світу.

Міжнародна Демократична Федерація Жінок (в скорочені МДВЖ) постала вже по другій світовій війні в м. грудні, 1945 року, закріплена на першім своїм Конґресі в Парижі. Другий конґрес відбувся 1948 р. в Будапешті, третій 1953 р. в Копенгаґені, четвертий 1958 р. у Відні. 1960 року відбулась знов у Копенгаґені зустріч з приводу Міжнародного Жіночого Дня. Отже такі конґреси відбуваються в міжчасі трьох років і досі відбувались в Европі кожного разу в іншій країні. Є це світова організація жінок соціялістичних поглядів. Очолює її від самих початків француженка Єжені Коттон. Організація гуртує жінок 80 країн різних частин світу.

Головними ґаслами цьогорічного конґресу МДФЖ в Москві є:

— Міжнародна Демократична Федерація Жінок в боротьбі за мир, національну незалежність, права жінок і щастя дітей.

— Боротьба за права жінок в суспільстві і сім'ї.

— Жінки за мир, роззброєння і дружба між народами.

— Боротьба жінок за національну незалежність.

— Боротьба жінок за здоровя, виховання і освіту дітей та молоді.

Виглядало б, що програма і ґасла конґресу є ідеальними, коли б з тими принадними кличами йшла паралельно і справедливо їх суть. Хай жінки всіх пятьох частин світу обговорюють проблеми своїх країн — в політиці, економії, освіті, суспільні та багато ін.; нас цікавить участь української жінки в цім конґресі. З чим вона прийде на всесвітній конґрес? З якими проблемами вийде вона перед зібраними делеґатками 80 країн світу? Що болить її в житті політичнім, економічнім, суспільно-громадськім, родиннім? Яку думку висловить українська жінка на точку в програмі конґресу „Боротьба жінок за національну незалежність"?

На кожну з вичислених точок у програмі конґресу українська жінка мала б що сказати і то дуже багато, коли б її туди допустили і коли б вона мала право сказати все те, що бачить, думає й відчуває, сказати так свобідно, як будуть говорити жінки-представниці різних країн та народів.

О. Олесь

НЕ ЦВІТУТЬ КВІТКИ ЗИМОЮ

Не цвітуть квітки зимою,
І дерева не шумлять...
А обгорнені імлою
Як мерці вони стоять...

Як же ти, мій краю-квіте,
В час морозів вікових,
Міг би квітнуть і шуміти
З-під наметів снігових?

Не кричать чайки зимою,
Не співають солов'ї...
Скуті кригою страшною,
Сплять озера і ґаї.

Краю — чайко — соловію,
Як же міг би ти співать,
І вперед іти в завію,
І других в дорогу звать?

Час мина... зима минає...
Все прокинеться від сну
І піснями привітає
Сонце ласку і весну.

Так ось погляньмо, хто буде очолювати делеґацію українок на конґресі МДФЖ у Москві — „Головою Комітету є Ніна Василівна Попова — пише „Радянська Жінка". — До складу комітету **нашої республіки** (під. наше) ввійшли секретар Центрального Комітету Комуністичної партії України О. І. Іващенко, знатна ланкова, Герой Соціялістичної Праці Н. Г. Заглада, голова колгоспу „Радянська Україна", двічі Герой Соціялістичної Праці Г. Є. Бурлацька, видатна радянська письменниця В. Л. Василевська."

Значить Ніна Василівна Попова не належить до „нашої республіки", але вона голова. Інші лише „входять" і будуть німими учасницями конґресу. Та коли б тільки німими — їм припаде найтяжчий обовязок відограти ролю „найщасливіших жінок світу", зіграти фарсу в імені мільйонів жінок, матерів українських, які в нелюдських умовинах тягнуть тягар соціялістичного будівництва для цілей московського імперіялізму.

Хваляться „Вісти з України" (без сорому казка), що радянські жінки (треба розуміти українські) всюди готуються до зустрічі з чужоземними делеґатками, приготовляють для них різні подарунки, сувеніри, що **„Жіночі ради всіляко заохочують цю ініціятиву** (підкр. наше). Створені вмілими працьовитими руками робітниць, колгоспниць, домогосподарок, школярів подарунки принесуть багато радости зарубіжним гостям".

Подібні новинки подає „Радянська Жінка". Лишнім було б питати чи побачать ті чужоземні гості дійсне життя української жінки? Чи дадуть їм можливість збагнути всю наготу її убожества, важкої безперервної праці на модерній панщині, її невільництво? Чи побачать вони розклад родини, руїну духових культур, них цінностей, поборювачів релігії і що навіть властиве ім'я української жінки перемінено на „радянську"? Чи знатимуть чужоземні гості, що ті „добровільні" подарунки і ті сувеніри відобрали від дітей не зайвий кусник хліба, помимо того, що українки славляться своєю гостинністю і щирістю, але при всіх своїх недостатках вони їм не легко прийдуть.

Ні, „зарубіжні гості" того всього не побачать. Їм покажуть інші картини життя, наперед приготовлені, такі як потрібно комуністичній партії і Москві для пропаганди у світі. За цим постійно гонить Москва, щоб їй легше було загарбати вільний ще світ і над ним запанувати без війни. Всесвітнім Конґресом жінок зацікавлені не тільки самі жінки в Совєтах, ним зацікавлена також комуністична партія. Розїдуться делеґатки з дорогими подарунками, кривавою працею робітниць-колгоспниць, шахтярок, доярок, свинарок та інших і будуть писати про гостинний і багатий край, про благодаті комунізму, про рівні права радянських жінок, про мистецтво, що там процвітає, про великі досягнення і т. п.

Треба сказати, що ціла програма Всесвітнього Конґресу в Москві є для нас, українок у вільному світі близькою, по душі. І ми за миром, за дружбою з народами, за право для жінок в суспільстві і сім'ї, за виховання й освіту дітей, за національну незалежність, а в першу чергу за національну незалежність і державність цілої України.

І от коли така всесвітня організація як Міжнародна Демократична Федерація Жінок ставить такі гуманні і вселюдські ідеали, видвигає такі великі гасла, то варто, щоб вона приглянулась умовам української жінки в рамках комуністичної системи і забрала слово в обороні тих, які самі себе оборонити не в силі.

Всесвітній Конґрес МДФЖ в Москві, і участь в ній української делеґації, буде ще одною додатньою фарсою, зіграною на міжнародному форумі.

НАДЗВИЧАЙНИЙ СОБОР УГПЦ В КАНАДІ І ЧЕТВЕРТИЙ ЇЇ ЄПИСКОП

В другій половині м. травня, 1963 р. відбувся у Вінніпеґу надзвичайний собор УГПЦ в Канаді на якім було обрано четвертого єпископа — Впреп. Бориса Яковкевича з титулом Єпископа Саскатунського. Владика Борис буде виконувати обовязки Єпископа-помічника Середньої Єпархії і буде мешкати у Вінніпеґу.

Владика Борис народився 1901 р. на Волині в священичій родині. Початкову школу побирав спочатку у сільській місцевій школі, а на десятому році життя він уже був студентом Духовної Семинарії в Кремянці. Курс у Духовній Семинарії закінчив Владика Борис 1923 року в Кремянці, а від 1925-1929 років студіював на Відділі Православної Теології Варшавського університету де закінчив з титулом Магістра Теології.

Крім виконування священичих обовязків в Україні, а під час другої світової війни на еміґрації, Владика Борис, по приїзді до Канади 1948 року був один рік помічником настоятеля Катедри Св. Володимира в Торонто. 1949 року був призначений на парафію в Шіго, Саск. і пробув там довгі роки, аж до свого наречення Єпископом УГПЦ.

ДОСТОЙНА ДЖУДІ ЛЯМАРШ

Вера Фідлер

38-літня панна Джюді ЛяМарш, міністер охорони здоров'я і суспільної опіки, є наймолодшим міністром у ліберальному кабінеті. Здобувши мандат на додаткових виборах 1960 року в окрузі Наяґара Фалс, вона зайняла чільне місце в палаті громад, а її перша промова в парляменті про справи безробіття була одною з найкращих. Цього року її ім'я під час виборчої кампанії попадало часто на сторінки преси саме у зв'язку з критикованою „командою правди", яку було утворено з метою перевірювання тверджень прем'єр-міністра Діфенбейкера. Дехто предсказував, що ця справа підірве її політичну кар'єру, а тимчасом панна ЛяМарш настільки популярна у своїй окрузі, що її переобрано до парлямету великою більшістю.

Приятелі й політичні противники знають її як енергійну жінку бистрого ума та вміння здійснювати пляни. На міністерському пості вона працює тепер 14-16 годин денно, бо її міністерство — одне з більших та охоплює всі аспекти охорони здоров'я і суспільної опіки в Канаді. Однак вона говорить з захопленням про свою нову роботу: „Я почуваюсь добре на цій роботі... це міністерство з почуттям прихильности до людей... воно близьке до народу." У взаєминах з людьми в неї значний досвід. Вона походить з Четем, Онтеріо; народню і середню школи пройшла вона в Стемфорді (сьогодні частина Наяґара Фалс). 1943 року вона закінчила учительський курс гемільтонської Нормальної Школи. Це був воєнний час, отже вона вступила до Жіночого Армійського Корпусу. Маючи хист до мов, вона вивчила японську мову та працювала в союзницькому розвідочному центрі в Кемп Річі, Мериленд. Сьогодні вона вже не розмовляє по-японському, але зате орудує добре французькою мовою та доволі добре італійською, яку часто можна почути в її виборчій окрузі, крім того вона вивчала й еспанську мову.

Після війни Джюді ЛяМарш закінчила Торонтонський Унівеситет і право в Осґуд Гол. Як партнер свого батька (він вже помер), вона здобула чималий юридичний досвід як у кримінальних справах (вона брала участь у семи процесах за вбивство), так і цивільних справах (захищаючи інтереси міської громади Стемфорд). Її минула діяльність, яка включала працю в управах різних добровольчих організацій, підготовила її до теперішнього міністерського

Джуді ЛяМарш — міністер охорони здоров'я і суспільної опіки

посту. Хоча вона є завзятим політиком і вимагає, щоб її вважали політиком, панна ЛяМарш зовсім не „мужеський" тип жіночого діяча: вона кругленька й усміхнена на виду, вдягається у прекрасно пошиті одяги, любить взуття на високих закаблуках, а також добірну біжутерію. У вільний час, якого тепер у неї аж надто мало, вона любить варити й пекти, а вишивання й гаптування це для неї відпруження (протягом двох років вона вишила покриття на крісла для своєї їдальні). Насправді вона, як сама каже, є любителем внутрішнього хатнього плянування, недавно вона переробила кухню у своїй хаті у Наяґара Фалс. Проявляючи ентузіязм у суто жіночих галузях, вона все таки виконує свої міністерські обов'язки як досвідчений адміністратор і політик.

„К.С."

Лариса Мурович

ЛИСТ

Листа пишу до Тебе я,
Та чи знайду слова крилаті?
Прибоєм б'ється почуття
У серці тугою обнятім.

Перо занурюю в прибій,
І тут знечев'я
Накреслився образ ось такий:
Рожева квітка яблунева.

В ній п'ять словечок-пелюсток,
В яких живе моя надія,
І об'являє образок:
„Тебе кохаю, Краю мій, я."

1963

Андрій Качор

МОЇ ЗУСТРІЧІ З КАТРЕЮ ГРИНЕВИЧЕВОЮ

Із циклю: „Я пригадую собі"...

Я пригадую собі, як у квітні 1940 року, в самий Великодній тиждень, ми, тобто моя дружина Іванна й я, приїхали з Кракова до Криниці, щоб з доручення Українського Центрального Комітету (УЦК) допомогти д-рові Б. Гнатевичеві в організуванні Союзу Українських Кооператив у Криниці. Зокрема я мав завдання зорганізувати при СУК кооперативну молочарню з метою: недопустити на терен Лемківщини подібних польських, або німецьких установ.

Тут, у Криниці, зустрівся я з сотником О. Навроцьким, який „закватерував" нас у віллі „Юранд", що припирала до віллі „Меран", у якій відбувалися відтак різні вишкільні курси організовані УЦК в Кракові. Зокрема тямлю „наїзд" з цілого Ґубернаторства молодих пань і панночок, фахових учителів, на 6-місячний перевишкіл на фахових учителів Господинських Шкіл, що його зорганізувала та ним кермувала інж. агроном Харитя Кононенко, відома громадська діячка.

Зараз за „Мераном", на горбочку розсівся „фарис" — резиденція ред. Дмитра Паліева і його родини та місце різних громадських і політичних зустрічей, нарад і розмов провідного українського активу в Генеральній Губернії, а деколи і неофіційні, але дуже потрібні, зустрічі з німецькими діячами, що були прихильно наставлені до організованого українського життя.

У „Фарисі" пізнав я ближче д-ра М. Шлемкевича, ред. Д. Паліева, його брата Василя та сестру Цьопу, відому пластову діячку, ред. С. Волинця, проф. В. Кубійовича, що часто приїздив сюди з Кракова, Галину Журбу, відому письменницю і багато інших наших діячів, які живучи в Криниці, або приїжджаючи до неї, відвідували „Фарис" і його гостинних господарів, де можна було приємно провести час, зустрінутися із знайомими та обмінятися думками про біжучі події дня...

**
*

Тут, у „Фарисі", одного гарного недільного вечора, зовсім ненадійно зустрів я відому письменницю Катрю Гриневичеву, яку я мав нагоду пізнати особисто ще у Львові, перед другою світовою війною, в редакції „Неділі", до якої вона заходила нераз на „розмови" з ред. Романом Голіяном, а зокрема любила „відкривати" свої творчі задуми перед ред. Миколою Голубцем, відомим письменником, публіцистом і любителем княжої старини — він же один із кращих знавців нашого мистецького старого княжого города Льва — щоб порадитися з ним про архаїзацію лексики до своїх історичних романів.

Катря Гриневичева жила тоді в Криниці, якщо не помиляюся, в пансіоні „Наш Дім", під опікою д-ра Томи Лапічака, що тоді підліковував, або таки й лікував, багато наших громадсько-політичних і літературно-мистецьких діячів, які перед тим, за Польщі, навіть і думати не могли про користування лікувальними джерелами Криницьких вод...

Самозрозуміло, що дружина зараз запросила пані Катрю до нас, до „Юранду", щоб „похвалитися" гарним і дуже привітним мешканням, з великим бальконом у сторону живця, з якого можна було подивляти прекрасну панораму цілої Криниці.

З того дня пані Катря була нашим дуже частим і милим гостем, заворожуючи нас своїми чудовими оповіданнями, згадуючи свої переживання з молодих літ аж до останніх днів свого побуту в Криниці.

**
*

В часі тих розмов я довідався, що пані Катря, з дому Банах — це моя „сусідка", бо народилася у Винниках коло Львова (19 листопада 1875 р.), а я народився в Борщовичах, кілька кілометрів від Винник. На жаль, у Винниках мала Катря перебувала всього два роки свого дитинства, бо батька — батько австрійський урядник — перенесли на працю до Кракова...

„І тут, у Кракові, в чужому польському оточенні, в чужій німецькій школі, провела я — говорила пані Катря — цілу свою молодість. Української мови я не знала зовсім, жалілася пані Катря, бо в дома говорили польською мовою, а в школі німецькою"...

І так було аж до 15-го року життя.

„Одиноким вузлом мого українства — оповідала пані Катря — була церква св. Норберта (мабуть при вулиці Старовісьльній — прим. А.К.), де я залюбки ходила помолитися і... подивляти чудовий іконостас, виконаний у візантійському стилі учнями мистця Матейки, за його власним проєктом"...

— „Щойно дорослою вже панною, зовсім припадково побачила я український львівський часопис „Діло", в хаті визначного польського

письменника Артура Ґурського, до якого я деколи заходила і на його запит, чи я знаю який це часопис — я не зуміла відповісти й найтрагічніше: я не вміла його читати. Я була переконана, що це якийсь перський, або турецький часопис... О, як мені було соромно, коли польський письменник і професор краківського університету, Артур Ґурський мене освідомив, що це український часопис, що я теж українка і... що я повинна вивчати українську мову, українську літературу, пізнати минувшину України, бо це моя рідна мова, моя рідна історія"...

Це був переломовий момент у житті Катрі Гриневичевої, про це вона часто любила оповідати, перестерігаючи нас, щоб ми це мали на увазі коли опинимося серед чужого нам оточення і не допустили до того, щоб наші діти довідувалися про своє українське походження щойно від чужих...

— З того часу — говорила пані Катря — я почала енергійно вивчати українську мову, яку на диво дуже скоро опанувала, та з запалом почала я читати українських клясиків, зокрема по кілька разів перечитувала я „Кобзаря" Т. Шевченка, часто плачучи над долею поета і долею дієвих осіб у його поемах, відчуваючи підсвідомо, що і я повинна стати письменницею.

— Ця моя мрія дуже скоро стала дійсністю, оповідала залюбки пані Катря. Бо ж скоро я переїхала до Львова, вийшла заміж за українця. І тут, серед українського середовища, під впливом Василя Стефаника і Івана Франка, я розпочала свій письменницький шлях. ,

**
*

З окремою насолодою оповідала пані Катря про свою першу зустріч з Іваном Франком, з яким острахом і боязню йшла до нього на першу з ним розмову на тему свого вірша, який вона вислала до Літературно-Наукового Вістника; Франко як редактор ЛНВ запросив її листовно до себе, бо як відомо, І. Франко дуже цікавився молодими літературними талантами та допомагав їм радами й заохотою, а деколи острою, але батьківською критикою, вийти в люди.

І. Франко прийняв Катрю Гриневичеву дуже тепло, заохочуючи її до дальшої літературної праці. Одного, з цієї першої зустрічі, не могла Катря Франкові забути, що йдучи до нього, як кожня молода жінка, хотіла звернути на себе його увагу, припняла собі до костюму гарну рожеву троянду, а Франко... цього не завважив, принайменше не звернув на це ніякої уваги.

Катря Гриневичева (1875-1947)

Оповідала пані Катря про свою широку переписку з українськими письменниками, а зокрема згадувала про переписку з Остапом Луцьким, який з нагоди 40-ліття Ольги Кобилянської (1863-1903) і 10-ліття появи першого її твору (1894) „Людина" приготовляв у честь письменниці окрему збірку-альманах п. н. „За Красою", що появилася в Чернівцях у 1905 році. До того збірника Катря Гриневичева вислала свої легенди „Мак" і „Як Мати Божа просила хліба", свої два „Листи" та поему „Шитво".

— „В тому часі —говорила пані Катря — я запізналася особисто, або листовно майже з усіма членами „Молодої Музи", до якої належали: Богдан Лепкий, Володимир Бірчак, Василь Пачовський, Петро Карманський, Михайло Яцків, Степан Чернецький, Осип Турянський і ін. Зокрема приємно згадувала літературну переписку з Лесею Українкою, Ольгою Кобилянською, Василем Стефаником і Осипом Маковеєм. Ці два останні, подібно як Франко, не щадили її своїх критичних завваг, допомагаючи їй знайти свій власний письменницький шлях.

**
*

Катря Гриневичева пробувала своїх сил у самостійній редакційній роботі і з найбільшою насолодою згадувала ті часи, коли вона всі свої сили віддала педагогічно-журналістичній праці для української молоді, як редактор дитячого журналу „Дзвіночок" (1909-1911), що його ви-

давало Українське Педагогічне Товариство (пізніше відоме під назвою „Рідна Школа") у Львові.

**
*

В часі першої світової війни Гриневичева вчителювала в таборі українських виселенців у Ґмінді (в Австрії). І знова, наче на канві, мережала пані Катря свої оповідання про наших селян і їхніх дітей, насильно вивезених австрійською владою, до таборів інтернованих, де вони провадили дуже злиденне життя в таборових бараках. Українська жінка-селянка вирвана силоміць з рідної хати, іноді серед ночі, в одній сорочці і в одній свитині, не розгубилася. Навпаки при допомозі наших жіночих діячок скоро прийшла до рівноваги, посилала дітей ді українських таборових шкіл, до української церкви, а сама взялася за вишивання, яке приносило для них розраду і скромний заробіток. З того часу збереглася й прекрасна збірка вишивок, зразків з усіх закутків західньо-українських земель, яку призбирали, друга визначна громадська діячка, Ольга Бачинська та її чоловік Іларіон. Збірку цю, неоціненої вартости, має понад 1000 зразків народніх вишивок із 31 повітів Галичини, пані Ольга Бачинська в 1935 р. подарувала Українському Національному Музею у Львові, де вона повинна бути й до сьогодні.

**
*

Багато цікавого оповідала пані Катря про свою літературну працю. Скільки вона мусіла проробити підготовчої праці нім „вродилися" її „Легенди й оповідання"; як вона працювала над збіркою оповідань і нарисів п.н. „По дорозі до Сихен" (1923); як переживала свій літературний успіх, за який уважала появу повістей „Непоборні", „Шоломи в сонці" (1929) і „Шестикрилець" (1935). При цьому нераз жалілася, що українська фахова критика, між двома світовими війнами, не вміла належно оцінити її праці над архаїзацією лексики в історичних романах, яким вона присвятила дуже багато часу, щоб гідно зарепрезентувати модернізм в українській прозі.

Багато дечого оповідала пані Катря, головно у вечірних годинах на бальконі „Юранду" в Криниці, та, на жаль, не все пам'ять зберегла з тих розмов, а мої записки, що могли послужити до написання її біографії, пропали в 1944 році в Берліні, де залишилися всі мої записки, манускрипти враз із рештками особистого майна.

**
*

Після другої світової війни я кілька разів зустрічав Катрю Гриневичеву — вона жила й померла (1947 в таборі в Берхтесґадені, в Німеччині — і все, мимо таборових злиднів і свого поважного віку, трималася гідно, поважно, була все доброї думки, бадьора, з приємною усмішкою для кожного знайомого чи приятеля, та все із... живою квіткою при костюмі, чи сукні, поборюючи всі невигоди еміграційного життя так, як пристало авторці „Непоборних".

Такою Катря Гриневичева залишилася в моїй пам'яті і такою хотів би я пригадати її всім, що її знали особисто, або читали її твори. Такою хотів би я її залишити в цьому мойому спомині для молодшого покоління, яке буде читати її твори і яке схоче зберігати її добре ім'я в нашій літературі і як добрий приклад до наслідування, що треба робити, щоб навіть серед найбільш несприятливих умовин чужого окруження все бути собою.

Галина Орлівна

ДВІ КВІТКИ

Весняного ранку, в цілунку двох уст, народилась блакитна квітка — любов. Усміхнулась небу, відбила в росах проміння сонця, дихнула ароматом свіжих уст, до кожних персів доторкнулась ніжним дотиком незримих хвиль, кожне серце відкрила назустріч радости і теплу, кожному шептала про силу любови, розлитої по всесвіту... Атомами парила по сферах... Сфери пересищались щастям в ту мить, коли, в цілункові двох уст, народилась блакитна квітка — любов.

— — — — — —

Темної ночі, під звуки серпневого вітру, чорним цвітом розцвілася квітка ненависти. Важким ароматом струїла повітря, нитками-гадюками оплутала серце, довірливу душу напоїла зневірям, в чаді приставши, розвіяла з вітром квіти надії... Над ранок зчорніла, згоріла сама на огні своєї злоби.

— — — — — —

Зблідла під ранок блакитна квітка — любов. Стояла самотня і її краплини вже не відбивали усміху сонця, але тихо і повільно спадали сльозами на зімятий килим трави... —

Змучена квітка ридала над зневіреним світом...

Євген Онацький

Ілюзії

У соняшний літній день була колись мені найбільша радість — лежати в зеленій траві і дивитися проміж мереживо листя й галузок у високе небо... Листя ледве трипочеться. Все ніби спить, або ніби до чогось прислухається.

Але там, угорі, буяє привередливий вітер, жене поперед себе отари біленьких хмарок, бавиться ними, вирізблює їх на свій смак і вподобання: з одної зробить великого лебедя з довгою вигнутою шиєю, з другого — баского коня, з третьої — ніби якусь жінку. Все небо — ніби одна величезна майстерня химерного мистця, що безнастанно творить і тут же руйнує. Ось він уже повідривав крила у лебедя, знівечив коня до невпізнання, а з жінки зробив потворного верблюда.

Любив я колись вдивлятися в ту химерну гру і відгадувати змисл тої безнастанної творчости, в якій, зрештою, і я сам, своєю уявою й фантазією, брав чималу участь.

Я знаю: коли б біля мене лежав тоді хтось інший, з більш „реалістичним" наставленням, і дивився б отак, як і я, в оте чарівне небо з біленькими хмарками, не побачив би він там ні коня, ані лебедя, ані навіть верблюда. Все те, — сказав би він, — ваші особисті ілюзії, гра вашої розбуялої фантазії...

Але що мені було до того! Але що мені й тепер до того, як хтось інший не бачить того, що я бачу, коли від того мого бачення моє життя стає повнішим, цікавішим, привабливішим?!

Кажуть — ілюзії!

Чи я маю боятися **слів?**

І хто запевнить мене, що оте ніби „реальне" наставлення — не гірша ілюзія, ніж моя? бо вона безбарвна і монотонна, сіра і мертва, нудна без іскорки грайливого життя.

Ось прийшла до мене дівчинка, що мала свої гарні ілюзії.

Гарніша від ранішнього світла була душа її, бо ілюзія вічної любови сповнювала до краю її серце і переливалась у радісний сміх, у цікавість до життя, в бажання допомогти іншим і пірвати їх із собою у світле царство надії та сподівання.

Але існують люди, що не можуть стерпіти, щоб хтось мав якісь ілюзії.

Вони мусять їм їх розбити під виправданням, що ніби їм дорога **правда.**

Треба боятися людей, що мають жорстоку пристрасть до „правди", бо їхня „правда" може бути найгіршою ілюзією, і тоді вони виступають — як справжні кати многонадійного життя.

Життя живе з віри, а хто вбиває віру, вбиває життя.

Дівчина гірко скаржилась:

— Навіщо, навіщо відняли в мене мої золоті сни? Навіщо мене так рано збудили? Я так тяжко плакала, що всі мої добрі сльози скінчилися, і душа моя нині — як висхла криниця, порожня і темна. Ніякий промінь у ній більш не виблискує.

Бідна дівчино! В тебе віднято золоту казку, але ти ще знайдеш іншу! Мусиш знайти! А тим часом жени від себе гієн, що не зносять безжурної радости! Шукай ілюзій. Твори. Великі ілюзії плідні великими скарбами. Вони залишають по собі сліди чудової творчости. Хіба піраміди Єгипту, що пережили тисячоліття, не були плодом ілюзій давніх єгиптян, що, будуючи їх, виявляли в них свою віру („ілюзію") в потусторонній світ, А неповторні ґотицькі катедралі містичного середньовіччя, що жило колись самими ілюзіями, воювало за Гріб Господній та змагалося на лицарських турнірах на честь своїх дам серця?

Та зрештою й усе життя...

Хіба не ілюзії ті веселі голоси дітей, що бавляться під деревами? Оті райдужні барви квітів, що встелюють землю багатими килимами? Отой спів водограїв, оті звуки далекої музики, оті промені сонця, що просіваються поміж галуззя? Ота розкіш дерев, ота блакить небесної бані, що її — протягом тисячоліть — вважали за твердий кришталевий небозвід?

Все те — самі ілюзії!

Всі ті прегарні речі існують тільки в нашій уяві. Це вона витворює барви, звуки і світло зі стику хвиль безбарвного й безгучного етеру, які котяться безмежним простором, із нервами ока і вуха. Досить тільки пошкодити ті нерви, і усі ті барви і згуки зникають.

Для сліпого не існує царство барв.

Для глухого не існує царство звуків.

Для атеїстів-матеріялістів не існує царство духа.

І коли б усі люди були сліпі і глухі, вони навіть не підозрівали б можливости існування всієї тієї краси барв і звуків.

Існують же люди, що, хоч і бачать, не роз-

В справі української мови в вищих школах Манітоби

Справа навчання української мови в публичних школах (гайскул) Манітоби поступила знова поважний крок вперед. Від нового шкільного року українську мову будуть навчати в 9-ій і 10-ій клясах гайскулс на управненнях виборного предмету. Університет Манітоби погодився затвердити українську мову в тому характері (оншин сабджект) в матрикуляційнім курсі в 1963-64 в 10-ій клясі, а в 1964-65 в 11-ій клясі гайскулс. В тому курсі українську мову буде можна вибрати замість британської історії, ремесла й робіт домашнього господарства, писання на машинці, музики, або мистецтва. Одночасно українську мову на правах вибраного предмету буде можна вибрати нарівні з французькою мовою, в новім Загальнім Курсі (Дженерал Корс). Подаючи це до загального відома закликаємо з надходячим новим шкільним роком українських батьків і учеників використати вповні поширені тепер можливості навчання української мови в гайскулс.

Міністерство Освіти даючи нові управнення для української мови не відмовиться їх ще більше поширити, але це залежить тільки від того яке буде відношення до української мови українських батьків і учеників. Тому в цьому році не повинно бути таких українських родин в Манітобі, що занедбали б цю справу. Ті ученики, що навчалися української мови в 9-ій клясі повинні продовжувати її навчання в 10 клясі, а ученики 8 кляси повинні вже зголошувати принципалам своє бажання навчатися української мови в 9-ій клясі. Родичі повинні допильнувати тої справи, бо це така нагода, що її ніяк не можна змарнувати.

Українські учителі і священики, як теж всі українські організації просимо повести в тій справі якнайширшу освідомлюючу акцію між українськими родинами і допомогти їм гідно виконати обовязок супроти рідної мови.

Комітет Українців Канади
Централя

ріжняють кольорів (дальтоністи та інші), але хиба полягає не в кольорах, а в них самих. Їх творчий світ бідніший, ніж у інших людей.

І існує так само багато людей, що глухі і сліпі до царства духа. Воно для них — порожнє місце, — але вина не в царстві духа, а в них самих: вони **не можуть** у ньому нічого ані побачити, ані почути.

Мабуть із заздрости та злости, — вони намагаються знищити й в інших цю чудову здатність бачити й чути!

Горе й трагедія для мистця барв у царстві сліпих!

Горе й трагедія для музики в царстві глухих!

Горе й трагедія для людини духа в царстві людей, що бачать тільки матеріє і не хочуть знати ніяких „ілюзій": ті люди творять із своєї матерії дійсно найгіршу — бо дуже шкідливу й небезпечну — ілюзію.

Питання про дві основні культури

(АГ) У питанні про принцип двох культур у Канаді дедалі більшого значення набирає факт, що в нашій країні існують ще й інші культури й мови. Канадці не-англійського й не-французького походження становлять вже велику й важливу групу, з якою країна мусить рахуватися. У зв'язку з цим п. Моріс Лямонтань, голова Таємної ради при новому ліберальному уряді в Оттаві, заявив: „Хочемо об'єднати всіх канадців, беручи особливо на увагу й тих не-французького й не-англійського походження".

Під час урочистості в готелі „Квін Елізабет" у Монтреалі у зв'язку з 11-им річним бенкетом Канадсько-італійської ліберальної асоціяції п. Лямонтань виголосив знаменну промову, яка викликала гучні оплески численних представників федерального й провінціяльного урядів, які були присутні на цьому прийнятті. На його думку, т. зв. „новоканадійці" матимуть великий вплив на роботу Королівської Комісії, яка вивчатиме питання про дві основні культури в Канаді. Міністер Жорж-Еміль Ляпальм, який репрезентував квебецького прем'єра Лєсажа, що в той час перебував в Європі, підтримуючи погляд п. Лямонтаня, вказав на великий вклад італійської культури в нашій країні. Він підкреслив, що „кожна етнічна група повинна внести в життя країни спадщину своєї власної культури, цивілізації й мови". Адже ж розвиток Канади тісно пов'язаний з розвитком духовних цінностей усіх її жителів. „Канада — сказав п. Ляпальм — це мозаїка народів, а не плавильний казан".

Д-р. Дмитро Бучинський

НОВА ЦІКАВА І ВАРТІСНА КНИЖКА

Не треба зле думати, що це наші виключні похвали для авторки, бо дійсно йде про тематично нову працю в нашій мистецькій літературі. Книжка дуже цікава і вартісна, тим більше, що це одна з перших поважних спроб, бодай у нашому житті на чужині, дати більшу працю для нашого читача про мистецтво танку, зокрема місце в ньому української жінки. Оця книжка, хоча й не є вичерпною студією, то у всякому разі першою вдатною спробою у тій ділянці, що появилась в нас друком. Написала її дружина нашого археолога Марія Пастернакова й назвала її „УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ". Книга появилась накладом Союзу Українок Канади, з Фундації ім. Наталії Кобринської. Позначена: Вінніпеґ-Едмонтон, 1963. Друкована в друкарні В-ва „Тризуб" у Вінніпезі. Гарний книжковий папір і добрий друк. Прекрасна двокольорова обкладинка, що нагадує нам дещо стиль старогрецького образотворчого мистецтва, роботи Мирона Левицького. Книжка гарно, подекуди навіть цікаво ілюстрована аж пятьма десятками ілюстрацій. Має вона 216 сторінок, розміром 21 х 14. Вступ до книги в англійській і українській мовах пера Лідії Бурачинської.

„Українська жінка в хореографії" складається з чотирьох основних розділів: фолкльорний танець, де маємо дещо з його історії й перехід від народно-звичаєвих форм до танцювальних ансамблів — класичний балет, його початки і мандрівка по різних европейських і позаевропейських країнах, з узглядненням класики в Україні — модерний мистецький танець, народження нового стилю й наверствування німецького й американського впливу. Це розділи, що впроваджують читача у світ хореографічного мистецтва і дають йому хоча й неповну, проте достаточно чітку картину його розвитку і шукання нових шляхів, що є повсякденним явищем кожного мистецтва.

На такому загальному тлі мистецтва танку маємо ще один розділ, що виповнює половину цілої книги, який впроваджує нас у світ хореографії, в якому дієвими особами є українські жінки. Це розділ „Силюети сучасних українських танцюристок". Він має два підрозділи: класичний балет, де авторка зазнайомлює нас з танцюристками-українками в батьківщині й у вільному світі, та модерний мистецький танець у Західній Україні і на чужині. Цей розділ дуже цікавий. Він дійсно є суттю праці, проте — признаючи авторці слушність — він був би для читача, не ознайомленого з цією ділянкою мистецтва, мало, а то, можливо, й цілком незрозумілий, від цілости справи відірваний.

Коли б ішло про справедливу оцінку праці, котра частина важливіша — чи перша, що дає загальний погляд на процес розвитку українського народного і сценічного танцю в Европі і Америці — чи друга частина, в якій авторка старанно визбирала матеріял про наших танцюристок і передала його у цікавій формі силюеток — нам здається, що обі частини зі собою тісно повязані і хоча нам ближчі наші симпатичні силюетки, то читачеві теж цікаво пізнати середовище й атмосферу, серед яких вони проходили свої студії й мистецьку кар'єру, „Українська жінка в хореографії" Марії Пастернакової композиційно згармонізована. Коли приглянутися ближче бібліографії, що в книзі займає три сторінки, з жалем приходиться ствер-

„Поклін Науці" — хореографічна картина укладу Марії Пастернакової у виконанні її учениць у Львові.

дити, що авторці вдалось знайти тільки дуже мало поважніших праць з ділянки хореографії в українській мові, а й в тих мова йде виключно про народний танець. Виявляється, її книга є піонерською в ділянці українського хореографічного мистецтва.

До самої праці можна ставити різні вимоги, так до першої загальної, як до другої спеціяльної частини. Одначе не у вимогах річ, а в самому факті появи книжки — книги тематично цілком нової, книги цікавої під аспектом бодай коротенької історії танцю і наших силюетоктанцюристок. Зайвим буде говорити про вдячність для авторки і видавництва за написання і видання книжки, а сто разів треба підкреслити, що „Українська жінка в хореографії" Марії Пастернакової — це цінний піонерський вклад у нашу мистецьку літературу взагалі а в мистецтво хореографії зокрема.

Авторка у своєму слові до цього симпатичного видання висловлює свою щиру подяку особам і організаціям, що причинилися до появи книжки. Це її особиста справа, одначе ми глядимо на появу книжки з дещо ширшого горизонту і хоча ми не є спроможні фахово і критично її проаналізувати, то у глибокому переконанні вважаємо її єдиною поважною студією з хореографічною тематикою, виданою в українській мові. А це вже переходить компетенції вдячности авторки. Це поява, якою ми не тільки повинні радіти, а навіть гордитись, бо й справді є чим. „Судило нам ся послідним бути" писав колись Маркіян Шашкевич, але крок наш і визов зроблені вдатно." Маємо нову і вартісну книгу, якою можемо сміло похвалитися перед чужинцями — допоміжні в тому є передмова, зміст і підписи під фотознімками англійською мовою — тимбільше, що вона видана поза межами рідного краю.

Виставка учнів малярської школи

Школа малярства пані Катерини Антонович відома у Вінніпегу від ряду літ. Деякі її учні, які ставили перші кроки в цім мистецтві, покінчили, або й кінчають факультети „Файн Артс" в Манітобському університеті.

Малярську школу пані Антонович очолює патронат з вінніпезьких пань, головою якого є пані Ольга Войценко, а секретаркою пані Іванна Качор. Цей комітет кожного року допомагає улаштовувати такі виставки. До школи найбільш вчащають учні, діти українських родин і там, помимо сьогоднішніх обставин, які не завсіди сприяють в повній силі розвитку української тематики, ці учні мають все таки можливість вичути з під руки своєї учительки рідну стихію.

Пані Катерина Антонович, як малярка, як одна з учениць славного українського художника Василя Григоровича Кричевського, сама наскрізь пройнята тенденціями творити в рідним дусі і певна річ, передається воно й учням її школи, чого в загальній малярській освіті в Канаді, вони не змогли б здобути. В цім полягає велика вартість цієї школи.

В днях 25-го травня, в суботу, відбулась така виставка учнів мистецької школи пані Антонович в залі Українського Народного Дому, де й відбуваються лекції цієї школи. Вік учнів різний — від 7 років віку до віку студентів вищої школи (Гай Скул).

Виставку офіційно відкрила панна Оленка Негрич дуже цікавою промовою; говорила про ролю мистецтва у вихованні молоді. Вона зробила порівняння цієї школи до стежки, якою молодь прямує в чудовий світ краси.

Виставку відвідала численна публіка, особливо першого дня, бо виставка тривала цілий тиждень. На відкриттю її був присутній відомий мистець і поет Святослав Гординський та багато інших визначних громадян міста Вінніпегу.

Хоч і поволі, але прямує українська молодь в Канаді в царину прекрасного мистецтва на всіх його ділянках а тим самим зростає в духовій культурі українське життя. **Н. К.**

Лариса Муровиг

ГУЦУЛ

Гуцул — єдиний ув оселі, —
Який банує за верхами,
В уяві бачить гори й скелі,
Порослі буйними соснами.

В шуканні висоти прямує
Крізь прерій рівні переходи,
Та у ногах тягар він чує
Важкий — неначе дві колоди.

Коли ж малу гору стрічає,
Іти готовий під сузір'я
І так легесенько ступає,
Немов би ноги мав із пір'я.

1961

„Пісні і казки"

Коли говорити про зміст життя дитини дошкільного віку, то його можна окреслити власне оцими двома словами — пісні і казки. І коли говорити про найкращі засоби виховання дитини — то знову ж не про що інше, а власне про пісні і казки.

Отож не дивно, що саме таку назву — „Пісні і казки" має пластинка, яка оце недавно появилася на ринку заходами Комітету для влаштування дитячих імпрез під патронатом Об'єднання Українських Педагогів Канади.

Пластинок у нас появилося вже немало, є й окремі пластинки з казками та піснями для дітей, а ось нова пластинка привертає до себе особливу увагу передусім фактом, що заіснував окремий комітет при Об'єднанні педагогів, якого метою не тільки влаштовувати імпрези для дітей, але власне награвати їх на пластинки для широкого вжитку нашими батьками і матерями з призначенням для наших молодших дітей. Тут уже не випадок, а плянова дія з пляновою виховною задачею — спрямуванням. І ця дія заслуговує на особливе відмічення і признання.

Рідне слово в казці і рідна пісня, вислухана кілька разів дитиною, залишиться в пам'яті на всеньке життя. Отут і ця важлива роля колискової пісні і казки матері, а допомогти матері сповняти її високу виховну ролю, це задача дитячого письменника, поета, композитора, співаків, рецитаторів, диригента, врешті отаких людей доброї волі — ентузіястів, які ось і обдарували наших дітей і наших матерей пластинкою „Пісні і казки".

Зміст пластинки багатий: дитячий хор з Торонта під керівництвом відомої організаторки і диригента жіночого квартету Олени Глібович співає пісню М. Фоменка до слів І. Савицької „Гей же, ставайте рядами" і „Пропливли ми з батьками", далі „Байку про курочку" — музика В. Балтаровича, слова народні — співає дитячий хор при співучасті квартету „Верховина", далі пісня М. Гайворонського до нар. слів „Ходить гарбуз по городу" у виконанні артистів Г. Ярошевича і Наді Лисанюк, „Котику, котику, де ти бував" — слова І. Савицької, музика М. Фоменка, сольо Оксани Бризгун-Соколик, „Ой, казала завірюсі" — муз. М. Гайворонського, сольо Роксоляни Росляк, і вкінці „Молоді ми і світ нам відкрито" — музика І. Недільського, сольо Антона Дербуша. На звороті пластинки дві казки: Віри Вовк „Михайлик-Кучерик" і М. Пастернакової „Тайна золотого току" у виконанні Володимири Лучків і Ю. Поченюка.

Передусім треба вітати заіснування дитячого хору під кермою О. Глібович — це може бути високомистецька позиція українського Торонта і при тому дуже потрібна і дуже цінна в кожному відношенні.

При тому ще раз можемо ствердити велику втрату з смертю композитора М. Фоменка — його великий талант проявився і в піснях для дітей і треба одночасно радіти, що вспів він дати низку композицій до слів І. Савицької, з яких тут найкращі „Котику, де ти бував". Ще вчасніше відійшов від нас М. Гайворонський, який поважну частину своєї творчости присвятив дитячій пісні, на жаль, не мав він добірних текстів, — слабий теж текст пісні „Ой, казала завірюсі". Блистить своєю грайливою красою музика В. Балтаровича — він всилу особливих умов не зміг досі дати багато композицій для наших дітей і молоді. Марш „Молоді ми" трохи випадає з програми цілости — це радше пісня молоді, але і її слухатимуть з насолодою і старші і молодші діти. Дві казки з музичною ілюстрацією молодого і надійного композитора З. Лавришина і з добрим виголошенням, особливо пані В. Лучків — замикають зміст пластинки.

Під мистецьким оглядом пластинка на високому рівні, так і слідно незвичайну дбайливість і вклад праці. Побажати б, щоб таких пластинок з піснями і казками для наших дітей було якнайбільше, бо, повторяємо, пісня і казка, — це зміст життя дитини і який зміст дамо дитині нашій змалечку — такий він і залишиться на все життя.

Об'єднання Українських Педагогів Канади і його Комітет для влаштування дитячих імпрез започаткували і зробили дійсно цінне діло, це ж дано батькам-матерям нарівний виховний засіб, — дано рідну дитячу пісню і рідну казку, а це ж основи нашого українського виховання. Побажати б дальших успіхів у цьому направду великому ділі!

Б. Д.
„Свобода"

Дозволимо собі пригадати про передплату журнала всім тим, які ще її не прислали на цей рік. Два рази більше дає той, що дає зараз.

САВЕЛЯ СТЕЧИШИН

До історії українських вишивок

(Доповідь на прилюдній сесії Комісії Укр. Нар. Мистецтва СФУЖО в Саскатуні)

З поміж багатства українського народного мистецтва вишивки здобули собі широку славу своїми високими мистецькими якостями. Зродилися вони з практичних потреб життя ще в давніх часах, перейшовши еволюційний процес впливів різних епох, поєдналися з побутом, закорінилися як традиція і використовувалися народом упродовж довгих віків до наших днів. Але давніше цією народною творчістю ніхто не цікавився, аж у другій половині 19 ст. дослідники української етнографії, опрацьовуючи памятки української архітектури, скульптури й малярства, скерували увагу на українські килими, писанки, народний одяг і його мистецькі оздоби. Від тоді народне мистецтво в загальному, а вишивки зокрема стали предметом наукових студій.

На археологічному з'їзді в Києві 1874 р. Хведір Вовк вперше виступив з доповіддю про памятки українського мистецтва і це дало спонуку іншим тогочасним науковцям у Києві досліджувати українську народну спадщину. До праці приєдналася Олена Пчілка. Вона збирала народні зразки вишивання по селах і видала 1876 р. перший альбом українських вишивкових узорів. Незадовго після того вийшов альбом писанок Кульжинського. Великий вклад у мистецтвознавство дав Григорій Павлуцький своїми многими науковими розвідками і добре опрацьованою „Історією українського орнаменту", яка вийшла друком аж по його смерти. В тому самому часі інші науковці в Києві відбували експедиції по Україні, досліджували народну творчість та призбирували матеріяли до видання. Ці перші почини поставили мистецтвознавство на наукову стопу і зродили рух відродження українського мистецтва.

Цікаво відмітити, що саме в тих часах, коли українські науковці кинулися студіювати і зберігати памятки українського народного мистецтва, Пйотр Валуєв, російський міністер внутрішніх справ, старався придавити український рух і не допустити до розвитку української культури. Він видав наказ, яким заборонив видавати наукові праці українською мовою. Про українську мову він сказав, що її „нема, не було і бути не може". Але помимо того Москва не могла придавити українського руху. Національні почуття українців нуртували і рух далі зростав. Щоб обминути валуєвський наказ, українські науковці видавали свої праці мовою російською.

Перші історичні відомості про вишивки відносяться до Княжої Доби. Тодішня пануюча верства мала золотом і сріблом вишитий одяг. З тих часів не збереглися ніякі вишивки, бо ж, зрозуміло, текстильні вироби не є тривкі і не можуть видержати століть, але зразки їх знаходимо в давніх іконах, фресках і мініятюрах старинних книг.

В Енциклопедії українознавства подано: „На мініятюрі в „Ізборнику Святослава" (IX ст.), де зображено фігуру зодіяка, одна жіноча фігура має виразну вишивку на рукаві сорочки. На фресках київської Св. Софії бачимо і постаті чоловіків і жінок в одягу з вишивками по краях рукавів і на наплечниках. У літописі під 1216 р. є згадка про вишивані наплечники військовиків. Княгиня Ганна в часи Володимира Мономаха керувала майстернею шитва. Князь Ярослав Всеволодович наказав своїм дружинникам перед Липовецькою битвою вбивати полонених, хоч би вони мали золотом шиті наплечники. На ритовинах української мощехранильниці з XIV ст., що зберігається в Марійському костелі в Кракові, відтворена сцена хрищення Св. Кузьми й Дамяна, де є молода жінка з вишиваними рукавами. Могила XIV ст., що її біля Пилипи на Уманщині розкопав П. Курінний, містить кістяк військовика, на якому зацілів комір сорочки з низинною вишивкою, схожою на місцеві сьогочасні зразки. Вишивки з козацької доби, збережені в музеях, свідчать про дальший розвиток шитва з уживанням такого вибагливого матеріялу, як шовк".

Ці історичні відомості скупі і не сягають дальше, як Княжа Доба. Але вишивки були знані далеко перед Княжою Добою, ще в доісторичних часах, коли розвинулося ткацтво. З археології довідуємося, що ткацтво було знане на українській території ще в ранній камяній добі. З тієї доби є знахідки глиняних прясличок до веретен і глиняних шпульок до намотування ниток. З розвитком ткацтва розвинулися теж і естетичні поняття. Шиючи одяг, заходила потреба закріплювати при швах сполучені частини і для цього застосовували декоративні

лінії. Спершу такі лінії були примітивні, а згодом розвинулися на складніші мотиви, наслідуючи декоративні орнаменти тогочасної кераміки і писанок. Так кераміка, як і писанки походять з імлистих віків. Писанкові взори сперті на глибокій традиції і вони не мінялися століттями з огляду на їх символічне значення, повязане з релігійними віруваннями наших предків. Ті самі писанкові декоративні елементи ввійшли й у вишивки.

Позасторонні впливи могли теж позначитися на розвиткові тканння і вишивання в Україні. В близькому сусідстві з Україною жили античні народи Близького Сходу, де високо процвітала культура. В Єгипті і Вавилоні ще 2000 до 3000 рр. перед Христовою ерою тканння льону стояло на дуже високому рівні. Зразки тогочасних льняних тканин збереглися в гробівцях фараонів. Вже тоді ці народи прикрашували одяг витканими і вишитими взорами. З цих країн могли занестися в Україну ідеї новішої техніки тканння і вишиття.

Українські вишивки розвивалися довгим процесом еволюції під впливом різних чинників, доки дійшли до нас завершеними. Українська територія дуже велика і в окремих її частинах зродилися свої місцеві взори, кольори і техніка вишивання. Вишивки переходили як традиція з покоління в покоління, удосконалювалися і зберігалися як особливість своєї місцевості. Наприклад, Наддніпрянщина витворила техніку набирування, настилування, вирізування й мережання. Поділля, Гуцульщина і Закарпаття дали нам шиття низом. З Волині маємо перетикання і заволікання. Позаглінне шиття характерне на Буковині. Снятинщина розвинула колені взори. Окреме місце займає Яворівщина, де бачимо виразні татарські впливи скісних стібів. Помимо різноманітних місцевих особливостей українські вишивки в загальному мають спільний, своєрідний український характер, що відрізняє їх від вишивок інших народів.

Вартість українських вишивок можна найкраще пізнати і оцінити на основі порівняння з вишивками інших европейських народів, зокрема тих, що сусідують з Україною. Українські вишивки займають в Европі особливе місце. Так композиція орнаменту, гармонія красок, як і майстерне технічне виконання відзначають українські вишивки високими мистецькими якостями. За оцінкою знавців тільки Греція може конкурувати своїм шитвом щодо багатства орнаментики і різнородности техніки. Ні один з наших близьких сусідів не випередив українців ні вишивками, ні писанками. В порівнянні з українськими вишивки польські, сербські, чеські і російські вбогі, примітивні і нецікаві. Те само можна сказати і про їх писанки.

Які чинники вплинули на пишний розквіт українського вишивкового мистецтва? Чому москалі, що живуть в такім близькім сусідстві з українцями, не відзначилися мистецькою творчістю?

В житті людства відчуття краси грає велику ролю і творить основу кожного мистецтва. Туга за красою властива в більшій або меншій мірі всім людям. Коли людина дуже чутлива і краса її поривае, вона шукає вислову своїх почуттів у поезії, музиці, малярстві, танках і орнаментації ужиткових речей щоденного життя згідно зі своїм розумінням краси і природним хистом.

Дослідники української духовости прийшли до висновку, що українці своєю вдачею є емоційні, чутливі і легко захоплюються красою. Чутливість української душі відбилася на українській духовій творчості і дала нам великі культурні скарби. Чутливість побуджує благородні почуття любови, доброти, сердечности, правди, справедливости і скеровує більше уваги на внутрішність, на теплоту „серця", ніж на холодний розум. Тому українці своєю вдачею веселі, гостинні, забавні й музикальні. Вони дивляться на світ оптимістично і керуються почуттям серця. Вони люблять красу і вона насичує їх життя благородним змістом. Вони вірять в найвище добро і вічно шукають правди.

Філософія естетики ставить мистецтво і правду нарівні. Одно і друге це поняття досконалости. Мабуть в українському народі віддавна зарисувалася могутня жажда шукання досконалости, шукання правди і відбилася на його мистецтві, зокрема орнаментиці. Може бути, що порив до краси, добра і правди витворився в українців під впливом прадавньої віри в добро і ласку животворного сонця і світла, від якого залежить життя.

З біологічного погляду жінка є нормативною, тривалою силою, вищою від чоловіка і через материнство вона передає з покоління в покоління первні народного духа. Українська жінка є уосібленням чутливої вдачі свого народу. Краса її поривае і вона практично виявляє свої почуття в щоденному побуті свого найближчого середовища, своєї родини, піснею, орнаментом, моральними родинними законами, святковими традиціями і звичаями. Ще в далекому минулому, коли їй приходилося шити одяг для своєї

родини, вона не вдоволялася сяк так сполучити окремі частини сорочки, свити, кожуха, кабата, киптаря. Вона відчувала потребу прикрасити місце закріплення при швах, рубцях і придолах декоративними лініями, а згодом складнішими мотивами, щоб краще виглядало. Вона поєднувала ужитковість і красу та шукала в цій роботі заспокоєння свого творчого мистецького смаку. Вона доцільно зєднувала прикрасу з предметом, добрим прикладом чого є народна сорочка. Мистецький смак української жінки поступово удосконалювався як наслідок досвіду. З простеньких декоративних ліній витворювалися щораз складніші взори, які дійшли до нас завершеними своєю красою.

Не тільки вроджена чутливість сприяла розвиткові українського мистецтва, а теж і матріярхат позначив свій слід. Демократичний суспільний устрій матріярхату в далекій давнині дав українській жінці особисту свободу і пошану в своїй родині та громаді. Віддавна українська жінка була вільною громадянкою і подругою свого чоловіка. Вже й сама назва — дружина — потверджує її вільний стан в подружжі. Ця демократична традиція, без репресій суспільних законів, допомогла українській жінці проявити себе мистецькою творчістю. Бо ж ясно, що неволя, рабство й погорда придавлюють творчість.

В порівнянні з українкою московська жінка була невільницею. Вона жила замкнута в своїх теремах, а з хати виходила із заслоненим обличчям. Живучи в приниженому стані, вона не могла себе проявити. Навіть і в пізніших часах москалі відносилися до своїх жінок зневажливо і згірдливо як до якогось низького і негідного сотворіння. Це зокрема свідчить, що москалі і українці не походять з того самого родового кореня, як це настирливо московський окупант старається доказати. Духовість москалів і духовість українців формувалися цілком відмінними шляхами, тому бачимо таку велику різницю між цими двома сусідуючими народами.

Нас цікавлять питання — в якому стані знаходиться сучасне вишивкове мистецтво в Україні й які вигляди на його дальший розвиток.

До приходу комуністичного режиму маси селянства скрізь в Україні полягали на домоткане полотно і селянський одяг, частини якого вимагали вишиття. Люди притримувалися цієї закоріненої традиції і вишивки процвітали. Але все це змінилося, коли запроваджено колективізацію і колгоспи. Внаслідок втрати землі і розвитку індустрій селяни перейшли на фабричний одяг. Через те вишивки по селах в загальному занепали, ограничившися до рушників і дрібних речей.

Ще перед другою світовою війною в центральній Україні відкрито державні майстерні народного мистецтва, які затруднювали фахівців за заплатою вишивати вироби на експорт, не для домашнього вжитку. Такі майстерні існують і сьогодні. Але вони підлягають наказам центрів, керівники яких не все визнаються на традиціях українських вишивок і часто спотворюють узори, впроваджуючи невластиві українській вишивці кольори. Ті самі хиби бачимо і в совєтських виданнях узорів, що вийшли після другої світової війни. Давніше вишивки для церковних потреб широко процвітали в Україні і становили окрему категорію, відмінну від вишивок вживаних масами. Сьогодні за комуністичного режиму таке вишиття цілком занепало, а зразки його, що тут то там збереглися, стали музейною колекцією.

Багато українців у Канаді і ЗДА посилають своїм родинам в Україні, особливо у західніх частинах, допомогу пакунками, і дехто отримує від рідні вишивки як вияв подяки із заміткою, що саме такі вироби є вершком моди в Україні. Вже самі ці зразки наймодніших вишивок показують, як низько впало вишивкове мистецтво в Україні. Вишивки просто жахливі. Важко повірити, що в західній Україні, де до другої світової війни вишивки буйно процвітали на закорінених традиціях, зійшли за комуністів на таке барахло. Чи в майбутньому знайдуться в Україні надихані рідним духом фахівці, щоб скерувати вишивкове мистецтво на правильний шлях відповідно до духу часу і забезпечити йому дальший розвиток? Немає на це питання відповіді.

Важкі умови життя в Україні не сприяють розвиткові народного мистецтва. Плянова русифікація на кожному відтинку прямує до повного знищення всіх проявів українського народного духа. Саме цей сумний факт обовязує нас у вільному світі зберігати, плекати і розвивати українські вишивки. На щастя, це не дуже таке трудне завдання до виконання, бо українські вишивки популярні між українцями, а між не-українцями вони щораз більше скеровують на себе увагу. Але захоплення вишивками може згодом погаснути. Тому нам треба розгорнути добре обдуману програму праці в цій ділянці. Треба влаштовувати курси для молодших жінок із теоретичними і практичними лекціями, щоб вони докладно пізнали характер українських виши-

Дмитро Міщенко

СІВЕРЯНИ

РОМАН

(Продовження)

Доброгост зрозумів, що Младан сказав усе, що хотів сказати, і повелів йому сісти.

— А ти що повідаєш нам Стемиде? — звернувся до найстаршого. — Це правда, що Мирослава твоя, яко старша, зобижала Милану?

— То не обида була, батьку, — заперечив Стемид. — Милана молодша за всіх, їй і належало робити те, що скажуть старші.

— Навіть коли над силу? — ущипливо запитав старійшина Власт.

— То все жіноча робота, — похнюпився Стемид. — Вона не могла бути над силу.

— Як се — не могла? — гнівно перепитав Младан. — Хіба Стемид не бачив, яка то ноша?

— Младане! — гримнув на нього Доброгост. — Ти своє сказав, тобі належить тепер мовчати.

— Ні, батьку! — сміливо підвівся Младан. — Я не буду більше мовчати. Коли нас так зневажають тут, ми підемо.

Старійшина насторожився, сусіди теж. Дивилися на Младана, мов приголомшені, і мовчали. А Младан скористався тією мовчанкою, вів рчі свою далі.

— . . .Виділіть нам із Миланою грунт, збудуйте хижу та й по всьому. Нехай Стемидові вольготніш буде з Мирославою.

— Та ти що, з глузду з'їхав? — опам'ятався нарешті батько. — Забув, що родина моя належить до славного роду Бориславичів? Доки живу, жодному з вас не дозволю порушувати заповіти кревних.

— Їх давно вже порушили, батьку.

— Мовчи! — грізно стукнув палицею Доброгост, найбільше лякаючись, певне, тих натяків.

— Не гоже, сину, — заговорили й сусіди. — Батько не ворог тобі, він обох вас розсудить справедливо. І Милани в обиду не дасть. На те він старійшина у вашім роді.

— А то ж як, — підхопив ті слова Доброгост. — Я скажу своє слово і про Стемида, і про Мирославу.

— Як хочете, батьку, — стояв на своєму Младан, — а я лишитися тут не можу.

— Не можеш? — не вірив і через те ще дужче гнівався старійшина. — Ну, тоді бери свою Милану і йди з нею хоч і світ за очі: грунтів я тобі не дам!

Младан розумів, що батька важко зараз переконати, і тому не сперечався. Судді сприйняли мовчанку його за схильність покоритися волі старших, а через те картали на судній раді більше Стемида та жону його, ніж Младана. Проте не минуло й двох днів, як Младан знову нагадав батькові про свою частку.

— Ти хочеш все ж іти супроти волі батька? — оторопів старійшина.

— З Стемидом нам все одно життя не буде.

— Але ж старійшина поки що я, а не Стемид.

— Тому я й хочу, щоб ви нас поділили.

Доброгост довго дивився на сина і мовчав. Гнів його доходив, видно, меж, та старійшина не знав, як вилити його на голову невдячного сина, і мовчав.

— От що, — сказав глухим, болісно надірваним голосом. — Ти мало не наймолодший серед дітей моїх, труда свого в грунт ще не встиг укласти. А тому речниця моя лишається незмінною: не дам я тобі грунту. Хочеш мати свою оселю, свій грунт, викорчовуй ліс. Лісу в нас вистачить, а до грунту зась. Грунти добувай собі власним потом.

XXIII

Бо він людина єсть!

І знов прийшла на землю ніч. Всеволод не пам'ятає вже — котра. Знає тільки, що відколи повернувся він з озера, — завжди однакова. Тиха, лагідна, немовби заспокоююча. Небо — як вимите. І зорі на ньому такі веселі, такі грайливі! Мов діти, пустують у високості, кидаючи на землю свої тоненькі, ледве помітні здалеку іграшки-стріли. А в лісі — тиша, разюча тиша! Ні звір не озветься з гущавини, ні птах не стріпнеться спросоння. Все спить, все скорилось не-

---

вок із різних українських територій і зуміли зберегти властиві їм народні прикмети. Треба заохочувати їх прикрашувати свої доми тільки зразковими вишивками і тільки такі вишивки пропагувати між не-українцями. Українки в Канаді дуже багато причинилися до відродження зацікавлення українськими вишивками і ці корисні почини треба далі продовжати.

видимій силі. Навіть сосни, ті невсипущі стражники темного лісу, — і ті притихли, ледве похитують головами, ніби дрімають.

Всеволод лежить горілиць, розглядає в прогалину між галуззям усіяне зорями небо. Потім перевертається набік і, підперши рукою голову, довго дивиться на залиту місячним промінням поляну, дослухається до далекого, але виразного в цій тиші перегуку коней, які пофоркують на пасовиську. Як, певне, гарно їм зараз, під оцим чистим і прохолодним небом, на просторій, щедро освітленій місяцем поляні. Ні сонця, ні задухи тобі, ні надокучливої вдень комашні. Вовки тільки нишпорять по узліссях, але й од них охороняють сторожові пси. Та чи й думають вони, коні, про якихось там вовків, про можливий напад? Пасуться собі на волі. А потім спатимуть. Зійдуться докупи, стануть голова до голови і спатимуть. Спокійним, безтурботним сном.

А він от не засне. Скільки ночей уже минуло з тих пір, як повернувся з озера, а заснути не засне. І спокій не приходить. І втіха не з'являється. Одна жура закралася у серце і гризе його денно і нощно. Інший раз хочеться забутись, розвіяти думки свої хоча б у чистому небі, серед веселих і грайливих зір, та де там: спливають і спливають, немов занурені у воду поплавки. І спати не дають. До самого ранку не дають, аж поки не звалиться, знеможений.

Що діяти? Як бути? Полишити усе — батька, Сіверянщину, долю свою холопську — й поїхати світ за очі? Але куди поїдеш? Де знайдеш його — спокій? Та чи й знайдеш взагалі? Хто-хто, а чужина не приспить горя, не розвіє туги. Чужина ще більше роздмухає їх. І коли не зігне тебе в три погибелі, то спалить, а заспокоїти все ж не заспокоїть.

Коли б знаття хоч, що й справді усе вже втрачено, що Чорна не любить і ніколи не повернеться до нього. Ба, коли б знаття! Може, легше було б забути її. Може, зміг би таки забути! Але хто переконає його в тому, хто зможе переконати? І чи зможе взагалі? Адже він любить, він так любить княжу дочку, що й сказати несила. Повеліла б — край світа пішов би за нею. Зажадала б — супроти самого кагана вийшов би на герць, не тілом — духом, однією любов'ю до дівчини повергнув би його на землю.

О княжно! Чому ти не зрозуміла його в ту ніч, серед забутого людьми лісу? Чому не зрозуміла?! Злякалася чи знехтувала? Невже... Невже знехтувала ним? Але чому ж тоді раніш такою щирою, такою близькою була? Чому звіряла все? Сама звірялась чому?

Ні, він таки не знає ще норовів княжни. Він пастух і мислить по-пастушому, чогось не розуміє, певне, в ній. А може, і помиляється. Може, вона й не думала любити його. Яко холопа... Так, так, це найбільш ймовірно: яко холопа!

Боги! Значить, не минув-таки його земний вогонь. Так рано дав про себе знати!

Чим тільки скінчиться все це? Чим скінчиться? Невже й йому судилось обпалити крила? Невже і з ним буде те, що було з батьком?

Як він говорив тоді, в грозову ніч: летів на світло, а впав, підсмалений вогнем... О так, се правда. Життя таке: і світить, і пече. Та й як пече, як боляче пече! Кричати хочеться. Але й спинить пориви серця теж несила, від світла теж несила відректись! Бо він людина єсть. Бо він, можливо, тому тільки і живе на світі, що вірить у світло, що прагне світла.

Холоп... Так ось де вона, причина всіх нещасть, причина мук його нестерпних. Холоп, бач. А вона — княжна. Їй не личить знатися з такими, як він. О так, їй не личить! Але... але і Всеволод не з тих, що дадуть себе пхнути в безодню. Він теж зуміє постояти за себе. І постоїть. За кого, за кого, а за себе постоїть!

От тільки зустрітися б з нею хоч раз іще. Хоча б один раз! Він знав би тепер, що сказати їй. Тепер уже не випустив би з рук. Але як і де зустріне? Сюди княжна більше не приїде, в Чернігів йому зась. А до наступного Купали хозари примусять князя видати доньку за кагана. Або силою візьмуть. Сила у них велика. Хіба... Стій, стій... А що, коли князь наважиться постояти за доньку? Чорна, здається, щось говорила. Так, так, вона щось говорила. Тоді... тоді, можливо, що й зустрінеться. На святі чи в дворі, а зустрінеться.

Всеволод чує, як прибуває йому до рук свіжа сила, і, збуджений, різко підводиться й сідає на вистеленій під соснами постелі. Батько помічає той рух, цікавий і насторожений, обертається до сина. Він теж не спить. Як не хитрує, як не відмовляється Всеволод, а батька не проведе, батько розуміє, що там, на озері, сталося щось недобре. Відколи приїхав, мов тума, ходить по пасовиську. Ні вдень ні вночі не знайде собі спокою. І його, Осмомисла, змушує думати, тривожитись удень, не спати по ночах. Хоча б розповів, признався хоча б, що ж сталося, чому не вернулась княжна. „Поїхала" — і все. Хоч кіл на голові йому теши.

Посварилися, мабуть. А може, й гірше. Можливо, саме там, на озері, сталося те, чого він боявся останнім часом, особливо по їх від'їзді. Але чому ж тоді Всеволод такий пригнічений і такий злий. Совість мучить, чи образа роздирає серце? Ох, певне, так. Не він княжну — княжна його образила, мабуть. Бо тільки вона, тільки образа може убити так молодця.

Конюший теж підводиться на насланій неподалік від Всеволода постелі, шарудить якийсь час пересохлим за день сіном, нарешті, втихомирюється, пробує заговорити.

— Не спиш, Всеволоде?

— Ні.

— Боляче?

Мовчання.

— А не я казав: обминай князівен. Не послухав, зсвоєвольничав, а тепер мучишся, караєшся, як той злочинець, що сам себе в лабети з дурощів завдав.

— Нічого.

— Що — нічого? Хіба я не бачу, не знаю, думаєш, як важко тобі, як крається обмануте чи, може, й скривджене княжною серце.

— Хай крається. Я все одно не поступлюсь, — суворо й рішуче відповів парубок.

— Чим? Що в тебе лишилося? Тільки й утіхи було, що спокій на серці, та ба: і той уже украли.

— Сила лишилася, — стоїть на своєму Всеволод. — А доки є сила, доти жеврітиме й надія. Я так легко не поступлюся. Я буду боротися, тату.

— За княжну?

— Перш за все за ім'я своє, за гідність свою людську, а потім уже й за княжну. Власне, тим уже і за княжну.

Конюший мовчить. Довго дивиться на сина і мовчить. Зрештою не витримує.

— Але з ким? — питає нетерпляче і тому надміру голосно. — Я тут чогось не розумію.

— Я, може, й сам не розумію ще всього. Однак завтра їду до Чернігова, тату.

— До Чернігова? Але чого? З якої речі?

— Там пир кривавий має буть. Княжна казала, що хозари ось-ось походом підуть проти сіверян. А коли так, то князь поспішно набиратиме дружину. От я і наймусь.

— В дружинники? Та ти ж холоп! Тебе...

— Який я холоп! — гнівно обірвав його Всеволод. — Хіба я вбивав княжого посадника? Хто скаже, що мене судили, що я приречений довічно буть рабом?

Осмомисл не здригнувся, ба навіть не зсутулився під вагою синових звинувачень. Але серце відчуло їх і боляче стиснулось у грудях.

Так он воно як! Син запам'ятав, значить, його провину. Вона, значить, каменем лягла йому на серце. І мучить тепер. А може, й ображає. Особливо зараз, по зустрічі з княжною ображає.

Довго дивився в ніч і не насмілювався перечити, не знав навіть, як бути йому, що сказати синові. Ось чому, виявляється, сумний його Всеволод: він відчув на собі важку холопську колодку. Тепер тільки відчув і не може ходити в ній. Одразу ж рве сі ненависні пута.

„Але... але се ж добре! — радіє раптом Осмомисл. — Є, значить, пробудилася батьківська кров. Так, так, се дуже добре! Із Всеволода може бути хоробрий дружинник. І навіть витязь. Бо ж він не марнував часу, залюбки переймав од мене ратне діло. У першого мужа виріс на пасовиську — не тільки підконюші, я вже не здолаю його списом. А про січ і говорити нічого. Мов в'юн той, в'ється у сідлі. І б'є без промаху, б'є нищівним ударом. От тільки чи пощастить йому проникнути у двір, в дружинники до князя".

Всеволод немовби відгадав батькові думки.

— Час непевний, Чорний не буде допитуватись, хто я і звідки. Йому тепер аби хороший був дружинник. А допитуватиметься — збрешу, скажу з Засулля я, прибув до князя на службу ратну.

— Але ж там княжна, — попробував заперечити конюший. — Вона може виказати тебе.

— Не викаже. Та й побачити не зразу побачить. На пирах вона не буває, а серед дружинників — тим більше. Мені до першої б січі, — рішуче і твердо додав молодець. — А там я сам себе явлю. Мечем і списом прокладу дорогу: спершу — між люди, а потім — і до княжни.

Осмомисл не перечить. Знає, що все це тільки гадки, молодечі мрії, проте не перечить. Добре вже те, що син поїде в Чернігів, що він має намір підняти меч свій за княжну. А коли так, то рано чи пізно зіткнеться і з тим, хто заступить йому путь до княжни Чорни. Так, так, рано чи пізно, а зітнеться. Бо любов — рідна сестра ненависті. Любов теж є законом крові, одвічною й довічною потребою краси. Вона не дозволить молодцю відмовитись від княжни, а тим уже й від помсти. Саме через любов наживе собі Всеволод ворогів. І першим серед них буде князь, той самий князь, якому він, Осмомисл, не може простити несправедливого суду.

Чи вистоїть тільки Всеволод у цій нерівній брані? Чи впорається з ними — тими, хто посягає і хто обстоює княжну? Але що подіеш:

іншої путі, мабуть, нема. І ждати далі вже не можна. Ні, ні, ждати не можна. Старий він став, важко йому тепер шукати нагоди, особистої зустрічі з князем. Тож нехай хоч син помститься за наругу. А він, Осмомисл, потішиться тим. Потішиться — і все, на тому й будуть квити.

XXIV

Присяга на вірність

Одного надвечір'я Мстислав завітав до Амбала не тільки з Всеславом. Позаду світили чорними очима ще якісь дружинники — чоловіка три, а то й чотири, напевне.

Це насторожило ключника. Хотів було послатися на слабість і випровадити незваних заволок, та, зустрівши на собі пильний погляд одного із дружинників, стримався і подав замовлене Мстиславом вино.

Та ж непевність, а ще більше передчуття чогось недоброго і навіть погрозливого примусила Амбала налити й по другому келиху. Та коли Мстислав, розперезавшись, замовив по третьому, Амбал не витримав і відкликав його в куток.

— Ти так заборгувався, — сказав притишено, — що й життям скоро не окупишся. Чи відаєш хоч, який у тебе борг?

— Який там борг! — грубо відповів Мстислав, видаючи своїм голосом таємність розпочатої Амбалом розмови. — Ми княжі дружинники, і все, що є у нього в винницях, — наше. Зрозумів? Усе наше!

Ключник витріщився на нього і сам собі не вірить. Подумати, яке зухвальство, яка нахабність! П'янюга, не так давно паскудний митник, вважає себе господарем княжого добра. Пив-пив — і не хоче визнати боргу!

Подив досягає, зрештою, своїх меж і так само швидко переростає в гнів.

— А суду княжого не хочеш? — прошипів Амбал. — Все, що належить тобі, яко дружиннику, — за княжим столом. А тут ти не властен.

Дружинники, здавалось, не помічали суперечки. Обсіли Всеслава й верзуть щось п'яними язиками. Одначе не всі. Один із них сидів мовчки, дослухався до Мстиславових обурень, Амбалових доводів. І коли суперечка стала занадто гострою, вийшов з-за столу, важно і впевнено пішов прямо на ключника.

— А скільки він винен тобі, Мстислав? — запитав притишеним голосом, бажаючи, видно, приховати від інших розмову.

Це одразу пригасило Амбалові пристрасті, збурило в серці прихильність до незнайомого.

— Шість гривен! — сказав ключник ображеним голосом.

Мстислав аж присів, почувши ту суму. Здавалося, вона протверезила його навіть. Де ж пак, шість гривен! Так можна й холопом стати з дружинника. Донесе князю — і все, забудеш не тільки походи, а й ім'я своє: згниєш десь у лісах, на княжій роботі.

Голова на диво стала свіжою, і думки плили у ній, як річка навесні: нестримно, широко і вільно. Мстислав пробував зупинити їх на чомусь, знайти якесь виправдання, та виправдатись, виявилося, нічим,: адже він не рахував, йому на думку навіть не спадало карбувати в пам'яті опорожнені жбани. Хоч певен, що ключник обманює, прилюдно наговорює на них із Всеславом.

Мовчанка затяглася і тому була не на пожиток Мстиславові переконливою. Дружинник зрозумів це одразу, раніш, може, за Мстислава; не чекаючи його пояснень добув з-під поли набиту золотом калиту, відлічив кілька монет і байдуже кинув їх Амбалові на стіл.

— Ось тобі борг, — сказав голосом звитяжця. Потім узяв ще одну монету і так само зверхньо додав: — А се за сьогоднішню учту. І завдаток наперед.

Мстислав аж тепер повірив своєму щастю, радий і до безтями збуджений, кинувся дружинникові на шию.

— Баглаю! Друже! Брате мій! — тепер уже не випари вина — хміль радості вдарив Мстиславові у голову, вернув йому дар речі. — Чим я віддячу тобі за таку щедрість? Скажи чим?

Баглай не ухилявся від Мстиславових цілунків. Веселий, бадьорий, брав його за могутні плечі і, безсилий стряснути їх як слід, сміявся розкотистим сміхом вдоволеного собою мужа.

— Не знаю, Мстиславе. Хіба оцими раменами?

— Раменами? — Мстислав замислюється раптом, цікавий і насторожений, дивиться Баглаєві у вічі. — А що ти думаєш... Ех! — замахується він важкою правицею і з усієї сили б'є по підставленій на той час Баглаєм долоні. — Коли на те пішло, то будьмо побратимами! Деде, а в ратнім ділі на Мстиславові рамена можеш, можна понадіятись?

Баглай не сподівався, певне, що затія ця кінчиться побратимством, і тому одразу й невміло погасив у собі надто буяючу перед цим веселість. Мстислав, правда, не зразу помітив ту переміну, бо погасла в Баглаєвих очах радість продовжувала тремтіти якийсь час на пишних як для дружинника устах. А коли помітив, Баглай отямився і поспішив розбити підозру.

(Далі буде)

ENGLISH SECTION

THE FIRST ENGLISH TRANSLATION OF L. UKRAINKA

by

J. B. Rudnyćkyj

It is with right that we owe a deep appreciation to Percival Cundy for his interest in Lesya Ukrainka's work and his translations of her poetry and drama into English. "Spirit of Flame" — the well-known English selection of L. Ukrainka's works, however, is not the first translation of her works into English. The very first translator of her dramas was C. E. Bechhofer, who was interested primarily in the Russian literature and, in 1916, edited a book entitled "Five Russian Plays with one from the Ukrainian" (New York, E. P. Dutton and Company, 1916). In this book he included, besides works of N. Evreinov, D. Vonvisin, and A. Chekhov, an English translation of "The Babylonian Captivity" (by L. Ukrainka, pp. 153—173).

It is interesting to observe, that Bechhofer's appreciation of the Ukrainian poetess was caused by her universalism, especially by her wide scope of themes. In his foreword to the book Bechhofer states as follows:

The "separation of artists into two categories, the national and the European, is quite simple of comprehension. The national author, often the favourite in his own country and one who has strengthened and enriched its language to a great degree, is nevertheless hardly to be appreciated in translation by readers of other European countries... A European artist can be appreciated by any foreign reader in an adequate translation, that is, a translation approximating to what the author would have written in that language"... (p. IX).

In L. Ukrainka Bechhofer finds „the same influence that is visible in Chekhov and ripe in Evreinov." In his opinion, L. Ukrainka gave to Ukrainian literature „a depth and wealth of vocabulary it sadly needed" (p. XVI). Turning over to "The Babylonian Captivity" Bechhofer not only praises it as a document of L. Ukrainka's world-wide interests and varied themes but is one of the first critics of her works, who see a deeper Ukrainian national problem presented under a non-Ukrainian, universal literary topic. He concludes his remarks on L. Ukrainka:

"The Babylonian Captivity" translated as an epilogue to this volume, represents the enslavement of the Ukraine by its powerful neighbours; but its style is a victory" (p. XVI.).

As far as the translation itself is concerned, Bechhofer's text is a well-styled rendering of L. Ukrainka's poetical word. He is adequate in his translation and at the same time tries to reproduce L. Ukrainka's stylistic pecularities. It is in particular evident in the biblical archaisms (e. g. „The Lord liveth, my soul liveth, Israel liveth, even in Babylon" p. 173), and in the names of characters (Eleazar, Levites), as well as those of places (Jerusalem, Palestine, Ophir, Sidon, Tyre etc.).

**
*

Since the translation of Bechhofer is hardly accessible today let us quote one passage of it as an illustration:

"Eleazar: Ye do not curse me. I forgive all your words. But still I am cursed with the dreadful curse of blood. The blood of our fathers, shed in vain for our lost liberty, weighs upon my head and yours, and bows down our forehead to the earth, to the stone that the hand of my people hurled not against me... Infamy oppresses us worse than chains, it bites worse than iron fetters. To suffer chains is inhuman shame, to forget them unbroken yet greater ignominy. Two paths we have, death or disgrace, till we find a way to Jerusalem..." (pp. 171—172).

CANADIAN CULTURE

It is not uncommon, particularly in Quebec, to hear people speak of Canada as being bilingual and Canadian cultural **dualism.** "Bi-cultural Canada", they say, meaning of course French and English. It is also not uncommon to hear people speak of Canada as a "young nation" with a "new culture" or no real culture at all which is truly Canadian. Both these premises are wrong and it is worth considering why.

Canada was discovered with the rest of North America, by Christopher Columbus, in 1492, when he bumped into the West Indies while searching for India. He was followed by Cabot from England and Cartier from France (1497 & 1535). Prior to these visits, and until the first white settlements in Port Royal in 1605 and Quebec in 1608, Canadian culture existed in the well established Indian and Eskimo cultures.. The Aztecs and Mayan

cultures still rank among the great. These cultures were as varied as there were tribes or "nations" and so must be described as "plural". For over 150 years, until Canada became British in 1763, Canadian mainland culture was tribal Indian with "imported" French and a new development, the Metis half-breed. In Newfoundland (our 10th province) it was English and Indian. What then is Canadian?

The United Empire Loyalists that came to Canada after 1775 (in addition to the New Englanders and Britishers that had come since 1763) were not only Empire Loyalists of British-New England stock but also Loyalists of Dutch, German and Indian stock. John Brant the Mohawk chief brought his entire nation over to Canada because he didn't want to be an American. All these people preferred the English crown but not necessarily English culture or French culture. From then on, with each wave of immigrants that came to Canada the variety of cultural background spread and spread. One of the Lieutenant Governors of Upper Canada (Ontario to you) was of Polish stock. Today, nothing can be further from the truth than to say that the origin of Canadian culture is dual. On the contrary, one needs only to glance at the racial origins of Canadians listed in the 1961 census to see that Canada is and has always been plural and multicultural in origin, and to speak of dualism or bi-culturalism is sheer nonsense. It is true that the two major races form the largest segment of our population but Canada has more than 50% of the population whose cultural heritage is either NOT English or French or mixed. The origin of Canadians goes back to many lands and Canada is a mosaic of many cultures and richer for that. These immigrants brought with them a priceless treasure of cultural heritage, rich in variety and expressive in a multitude of outward manifestations, apart from being **mature**, in many cases reaching into antiquity.

No person can be stripped or dissociated from his inherent self, his cultural background. Canada cannot start from scratch, nor does it need to. We do not need to start "creating" a "new" (rather fictitious) culture different from all or any of those that were brought to Canada, those who have made this nation what it is. On the contrary, the ancestry and background to the cultures that have come to Canada go back many centuries and many generations before the discovery of this continent. The nations which gave us our pioneers didn't send them "empty-handed" but also gave us the great educational and literary values which made these nations. An individual and his inherent cultural self are inseparable; hence, each and every cultural value, representative of any and every Canadian group, became "naturalized" when the people themselves became naturalized, and constitute an INTEGRAL PART of Canadian culture. In quantity, Canadian culture is plural and multiple. Being Ukrainian is just as much Canadian as being French or English, or Indian for that matter. By ancestry, Canadian culture goes back to the origin of the oldest and richest cultures of Europe and Asia. There is nothing "new".

If we accept these conclusions, the problem we face is how to best assure that all the cultures are so integrated that if when a Canadian culture, as such, does evolve, as is bound to happen with the passing of time, THAT culture will include the best from the veritable treasure houses of literature, music, folklore, dances, and other fine traditions present in Canada. That problem and responsibility is common to **all** of us, whatever our origin. Individually and collectively we must see what can be done and how it should be done that into the common pool, each ethnic or national group contributes the very best that is available and that has been brought to this adopted land or nurtured and further developed here. Language is the carrier wave for culture, and knowing your "mother" language is therefore a **must.**

B. Panchuk

A UKRAINIAN MOTHER IN AN ADOPTED COUNTRY

The second World War (1939-1945), that distressed the entire civilization, was the cause of many personal tragedies. Many people were compelled to leave their families, their native country to escape the enslavement of communist agression, and thus preserve their freedom in their religious and national beliefs. After the sudden and painful departure from their native land, leaving behind all their material possessions, people found themselves in strange, sometimes unfriendly surroundings. Thereby they became wanderers — from one country to another, searching for asylum and political and personal freedom.

My husband and I belonged to these so-called searchers for freedom. We found it in the friendly and prosperous country of Canada. The Polish poet A. Mickiewicz said: "Freedom can be cherished only by those, who lost it." We adjusted ourselves to the new environment, retaining however, our longing and love for our native country, Ukraine, as well as developing a respect and love for our adopted country, Canada.

З ПОБУТУ РЕДАКТОРКИ Н. КОГУСЬКОЇ

Відділ ім. Кн. Ольги, Торонто, Онт.

Вже від певного часу наш відділ очікував відвідин шановної пані редакторки Наталі Когуської. Нарешті 27 травня, в залі св. Володимира при вул. Бетерст було уряджене прийняття для дорогої гості.

В програму вечора входили і деякі ділові справи т-ва, як читання протоколу з попередніх зборів і кореспонденція. Вечір відкрила голова т-ва пані Ніна Козій, вітаючи гостю.

У звязку з кореспонденцією та раніше у нас дискутованою справою перекладу і видання в англійській мові „Діти чумацького шляху" Докії Гуменної, виринула знов принагідна дискусія, в якій довше слово забрала пані Когуська. Вона дуже прихильно поставилась до самої письменниці і що нашим завданням взагалі йти назустріч нашим мистцям, письменникам, науковцям. В перекладах української літератури нам треба робити селекцію, так би мовити, універсальних праць і по думці нашої гості, повість „Діти Чумацького шляху" задовга для перекладу. Останнє довідуємось, що Докія Гуменна задумує опрацювати українську мітологією, з думкою видати її в англійській мові: Задум добрий і цікавий.

У своїм дальшім слові пані редакторка поділилась новинкою про видану Союзом цінну працю Марії Пастернакової — „Українська жінка в хореографії". Вона підкреслила значення такої книжки для висвітлення, мабуть найбільш, зараз забутої одної з ділянок нашої культури, яка щойно починає набирати ширшого зацікавлення. „Ця книжка є важлива для нас самих і для світу, серед якого ми живемо, має універсальний характер, бо висвітлює наш вклад в загальну світову культуру і такі власне праці ми повинні видавати в перекладах на англійську мову" — сказала пані Когуська.

В дальшім ході програми відбулась дискусія над журналом „Промінь". Учасниці дискусії заявились за тим, що організаційна частина журнала задовга, що звісти і звідомлення з місць заобширні, і що журнал має замало матеріялу для читачів загального характеру. Ці завваги пані Когуська прийняла з вдячністю, бо одною з її проблем є ці довгі предовгі звіти та репортажі, скорочування яких не завжди приймають дописувачі. А матеріял загальний завжди можна мати цікавий. Ось хоч би те, що одною з головних цілей її приїзду до Торонта є знайти фахових співробітників, особливо в ділянці педагогії, бо цих праць у нас найбільше бракує. Поділилась пані Когуська успіхом своїх досягнень в розшуках і домовилась з панною Тонею Горохович, відомою зо своїх педагогічних праць та працею серед молоді. Присутні з ентузіязмом привітали цю новинку.

На закінчення був поданий чай, добр. Вишиван задеклямувала вірш — „В світ за очі", а пані Гречка і Т. Бевш відспівали дует-„Рушничок".

Щиро вітали ми достойну гостю, але вона справді робить велике діло, присвячує цілий свій час таки для нас. Хай тільки витримає якнайдовше...

В. Завадська

ВІДБУВСЯ КРАЙОВИЙ З'ЇЗД ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНОК КАНАДИ

Травня 9, 10 і 11-го 1963 р. відбувся в Торонто крайовий XX з черги з'їзд ОУК. Цікавим є те, що цей з'їзд відбувся самостійно, бо ОУК є складовою частиною УНО. Чисельна присутність учасниць з'їзду і добірна програма сприяли успіхові.

Головніші справи, що були обговорені на з'їзді: молодь, дитячі садочки, розбудова літніх осель, студіюча молодь, народній одяг для виступів, книгозбірні-бібліотеки, звязки з організованим жіноцтвом СФУЖО, та загально канадійським, в КУК та інш. Запляновано 40-річчя смерти О. Басараб. Пров. уряд Онтеріо улаштував прийняття для учасниць з'їзду на якім були присутні міністер І. Яремко та міністер МекІнташ.

Головою ОУК на слідуючу каденцію перевибрано пані Стефанію Савчук. Осідок централі далі в Торонто.

We became parents of three boys, and with their arrival, the problem of upbringing arose. It has been said, that the formation of character in individuals begins in infancy. Napoleon Bonaparte said: ''The future destiny of a child is always the work of the mother". Every mother wishes the best for her children, and that is why she is constantly asking herself a thousand ''how's".

The most pressing and important question for uprooted familes is the question of nationality and loyalties. Should my sons become ''pure" Canadians or Canadians of Ukrainian descent with a knowledge and respect for their parent's background. Will the love for Ukraine, the native country of their parents and the love for their own country, Canada, where they were born and raised, not create in their souls an unhealthy dualism? This is a problem which often confuses mothers in my category. However, I think, that in a tactful way, without force, I will transfer my love for Ukraine and an understanding of my longing for her to my boys. I will do this by giving them an opportunity to master the Ukrainian language, to study the history of our pepole, to develope a love and respect for the culture and traditions of our ancestors. I will give them this basic knowledge at home, under my guidance when they are little, later I will take advantage of all other resources which are at our disposal, such as Ukrainian Schools, Clubs, Churches and other organizations to further their knowledge in this respect. I think it is my duty to see that my children are not lost to Ukrainian Society.

From my point of view, a Ukrainian mother-immigrant has the responsibility of two very important tasks: that is to bring up her children in an atmosphere which will make them useful and responsible Canadian citizens, and at the same time they would be fully aware of their Ukrainian background with knowledge, love and respect for their cultural heritage.

Maria Oryschuk

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Квіти

(Казка)

Був собі хлопчик, що мешкав у гарнім домі, котрий стояв посеред широких полів та сіножатей. Як прийшла весна й земля вкрилася чудовим килимом з квітів, тоді було так гарно, особливо в саду Йосипових родичів. Та він нарікав на цю красу, глумився з квітів. Він любив лиш пожиточні речі, а квіти зовсім не цінив.

„Кому ці квіти потрібні?" — говорив не раз, брав паличку і, махаючи нею, збивав голівки квітам.

„Нащо вони цвітуть, коли з них нема нікому пожитку",— відповідав, бувало, коли хто його запитував і не давав збивати голівки квітам.

Набігавшись, Йосип брав собі книжку, сідав під рожевий корч і читав, що йому аж піт котився з чола; він хотів стати дуже розумним.

Сидячи раз під корчем, він так зачитався, що не бачив, як минув полудень. Йосип не зважив на те, що сонячні промені падали на землю все гарячіші, а через те дужче розносився запах сіна в повітрі. Повітря тремтіло від страшної спеки, вітрець не повівав, жоден птах не співав. Якось дивно було кругом.

— Ага, — відізвався нараз тоненький голосочок, — ось де він, той дурний хлопчище, що завдає нам так багато жалю. Дивись, королево, він сидить он там!..

Йосип підвів зморену голову і в туж хвилину сторопів від подиву. З луки, що стояла в повнім розквіті, летіли, йшли, їхали на блискучих сонячних променях незчисленні маленькі постаті, супроводжувані роями мух, мотилів, хрущів, мурашок. Наблизившись до Йосипа, оточили його з усіх боків.

В середині побачив він повіз, якого тягли зелені хрущі і сині метелики. В повозі гордо сиділа королева квітів. Її убрання складалося з листочків рож, на голові блищала корона з капель роси, в руці мала пуп'янок рожі, це був її скіпетр.

Покірно оточили повіз ті маленькі постаті, і аж тепер побачив Йосип, що це були квіти з чудовими голівками. З-під синього віночка дивилася невинно незабудка; коло неї в червонім плащі красувався мак; здійнявши гордо голову, дивилася лелія, за неї ховалася скромна фіалка; злостиво обернулася зелена кропива; а пахуча бузина зиркала своїми ясними очима.

Королева злізла з повоза і йшла просто до Йосипа.

— То ти той хлопець, що не любиш квітів? — запитала.

Всі квіти засміялися погордливо.

— Дурний хлопчище, — сказали.

— О ні, — розлютився Йосип, — я не дурний, я вчився багато, більше, як ви всі разом.

— Дурний хлопчище, — повторили знову квіти, а королева взяла найбільшу каплю роси з своєї корони і поклала йому на очі.

— Дивись туди! — сказала, ніби наказуючи.

Він послухав її, і — о диво! Лука зникла, і він побачив бідну вузеньку кімнату; в ній стояла бліда худенька дитина коло вікна і дивилася з радістю на маленьку квітку, що зацвіла в вазоні.

— Видите, матусю, тепер нарешті прийде весна і до мене! — сказала і поцілувала блідими устами маленьку квітку.

Королева покрутила каплею, образ зник, мов у мороці, а другий вступив на його місце: в білій сукні стояла молода посеред гостей; вона усміхалася до всіх, але її очі зверталися до міртової китиці, яку тримала в руках.

— Ми мусимо бути при тім, — говорили мірти і піднімали гордо свої голівки.

З очей молодої полилися сльози і впали на китицю.

— Сльози радості, — загомоніли квіти, — вони належать завше нам.

І знов інший образ.

В кухні аптеки лежали цілі в'язки засушених квітів, а аптекар вибирав поодинокі з них і кидав у великий котел.

— Бачиш, — сказала королева, — сік з квітів і зілля є дуже поживний, він гоїть рани, бореться з людськими хворобами і стає через те добродієм людей; чи ти знав це?

— Ні, — відповів Йосип...

— Чекай, — сказала королева, — ще один образ, останній. — І вона покрутила каплею.

Йосий побачив ліс, вкритий снігом.

З широкого галуззя дерев звисав іній і блищав тисячами фарб проти ясного сонця. Потім почувся десь далеко ніби ніжний, тоненький дзвіночок, а сніг почав танути. З-під нього появилися маленькі голівки синіх і білих дзвіночків, що на повняли повітря своїм солодким запахом.

Довкола стало так гарно, так мило.

Трава почала зеленіти, дерева почали розпускатися.

— Бачиш, для чого ми тут, на землі, живемо, — говорили квіти тоненькими голосочками. — Ми допомагаємо людям в радості і смутку, ми робимо їх життя гарним та милим; ми стаємо їм корисними, де лиш можемо; ми приносимо їм привіт з весною; ми віддзвонюємо весело, як приходить весна; ми веселі діти літа, а восени, як вже все зів'яне, тоді показується ще де-не-де одне з нас, щоби розвеселити сумного чоловіка, подати йому надію на красну квітучу весну. Чи ти бачиш тепер, для чого ми потрібні, чи розумієш, що, ненавидячи нас, був дурненьким?

З цими словами зняла королева каплю з його очей, і він пробудився. Сонце пекло ще однаково, квіти стояли на луці не рухаючись.

Йосип взяв свою книжку і пішов додому, але відтепер вже ніколи не нищив квітів, не відбивав їм голівки, бо знав, що вони ростуть людям на користь.

Є. Ярошинська.

Жмурка

(Гра)

З бору,
З долу,
Із гори
Прилетіли три вітри.
Перший вітер дме на ліс,
Другий — хилить верболіз,
Третій вітер що є мочі
Засипає —пилом очі.
Не дивись,
Одвернись,
Зажмурись
І затулись!
Ми розлетимося,
Як вітри!
Шугай,
Шукай,
Жмурилочко!
Раз...
Два...
Три!

П. Воронько.

Лист Ірки до бабусі

Бабусю моя кохана!

Пишу листок вже від рання, бо дуже важний. Вчора, десь коло обіду прийшов до нас від сусіда котичок малий.

Певно дуже хотів їсти. Вже готовивсь на стіл лізти мені по руках. А я мисочку взяла, молочка йому дал. Муркотів, аж страх.

Але тепер клопіт маю, бо вже і сама не знаю, де він буде спати. У старому капелюсі було б тепло, мов у пусі, та ніде дістати.

Але я, бабусю, знаю, що у твоїй скрині з краю, в тій коло дверей, що для всяких речей служить, лежить вже віддавна дуже — капелюх старий.

В нім ти всякі платки мала. Та раз якось ти їх дала для моїх ляльок. Капелюх вже ні до чого, бо — чи тямиш, дня дощового він десь замок.

Подаруй, прошу я дуже. Він для котика послужить, хоч би в нім була і дірка.

Покладу там кицю спати. Буду її колисати, як засвітить ввечір зірка.

Будь здорова,
Твоя Ірка.

О. Патроник.

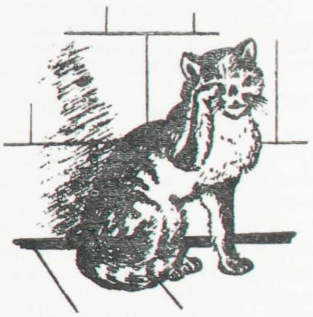

БЕРІЗОНЬКА

Стільки зелені у лісі,
Стільки дива.
Колихається берізонька
Вродлива.
Та шепоче до малесенької
Майї,
Що у жмурки із хлоп'ятами
Гуляє:
— Коли хочеш, заховайся
Ти під віття,
То не знайде ні Микола,
Ані Вітя.
А набридне так стояти —
Відгукнешся,
Із хлоп'яток неуважних
Посміешся.

Н. Приходько.

ВИСТАВА МИСТЕЦТВА В ЕДМОНТОНІ

Світлина з вистави мистецтва в Едмонтоні: перший ряд сидять зліва направо: Орися Сулима, Леся Скуба, Дорія Гладун, Ларися Симбалюк, Іванна Мельничук, Доня Сенів, Даруся Сулима. Другий ряд: пані М. Гнатюк, добр. Ю. Мельничук, пані В. Доброліж, Наталка Доброліж, Лелія Сулима, Доня Івасюк, Оленка Верхомин, пані К. Гуцуляк, пані М. Сулима, пані А. Скуба, пані С. Скакун, і Зоня Гавриляк.

Мистецька Вистава й Весняний Чай, що рік-річно заряджує албертійська провінціяльна екзекутива Союзу Українок Канади, спільно з відділом при Катедрі Св. Івана в Едмонтоні, відбулася в днях 27-го і 28-го квітня ц. р.

Велике зацікавлення й захоплення в цьогорічній виставі зростало від довшого часу. Це завдяки тому, що широкий розголос рознісся поміж едмонтонцями як і по відділах в Албертi, що пані О. Семчук, референтка мистецтва й голова Музею, приготовляє цікавий проєкт: Показ примінення української вишивки до модерного убрання формою живого моделювання! Це зацікавлення привабило велику кількість гостей, які завчасно почали сходитися.

Пані П. Сліпчук, голова провінціяльної управи, тепло привітала гостей вступним словом. Виставу офіційно відкрила достойна пані Етел С. Вилсон, міністер в албертійській легіслятурі (Minister without Portfolio). Пані Катерина Міськів представила пані Вилсон.

По цім слідувало моделювання модерної ноші з оздобою української вишивки.

Пані Семчук, маючи широке знання в ручному народному мистецтві, і добрий смак, мала все зорганізовано як найкраще. Вона приготовляла своїх модельок до цього проєкту протягом двох років.

Пані Настя Сенів подавала коментарі. По короткій інтродукції, вона викликала моделі, які чергово, при акомпаніяменті тихої музики, граціозно виступали на освічену рампу, що сягала від сцени вздовж залі.

Показ включав пополудневі та вечірні сукні, стилеві суконки так звані „шифти", комплекти в двох чи трьох кавалках, включаючи блюзки, спідниці, жакети, сукні, та стіби. Кожний модель був крою найновішого стилю ефективно прикрашений змодернізованою українською вишивкою в підхожих кольорах. Коментаторка давала інформації, про оригінальні краски в взорн, і з якої області України походять.

Публика радо зустрічала кожний виступ! Можна сказати, що в цьому показі найбільші сподівання гостей досягнули свого. На цьому місці складаємо пані Семчук велике признання та оцінку її щирої праці.

По показі, слідувало чайне прийняття. Дальше, гості оглядали музейні речі. Цього року музейний комітет виставляв збірку музею в цілості, включаючи кілька манекинів, гарно прибраних в українських строях.

На побічному столі були розложені гарно вишивані речі до продажі, що їх вишивали відділи в Албертi для пров. управи. Цей прибутковий проєкт започаткувала уступивша голова пані К. Засійбіда в 1961 р. Стіл з печивом також увінчався добрим успіхом. Чайний комітет очолювала пані В. Маланчук.

Відбулася розігравка в користь журнала „Промінь", на яку продавались білети по всіх відділах Союзу й яку перевела головна референтка журналу, пані О. Лукомська.

В неділю, другого дня вистави, пані Сліпчук відкрила програму вступною доповіддю про народне мистецтво. Пояснила ціль таких імпрез, та зясувала красу нашої вишивки, тканини, писанки, різьби, тощо. Відмітила, що краса народного мистецтва завжди апелює нашим молодшим, і ця ділянка праці Союзу, може бути одним з чинників, як те евшан-зілля, затримати нашу молодь при українських організаціях. Закінчила закликом, щоб зберігати всі мистецькі вартісні речі й передавати їх до музею.

Відтак моделювання повторено для недільної публики. Як і попереднього дня, показ зробив найприємніше враження на нових гостей. При кінці виступу, пані Сем-

З ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

ЗАМІТКА РЕДАКЦІЇ

Секретарки відділів та членство взагалі знайде в цім числі звіти та репортажі з діяльности дещо скорочені. Ми примушені це робити з необхідности. Маємо на руках ще багато організаційних матеріялів, які мусимо помістити. Саме членство домагається коротших звідомлень і більше різнородного до читання в журналі. Звіти і репортажі з імпрез треба писати більше стисло, бо вони придатні для історії. Ми завжди раді, коли членство подає новинки з праці до журнала, однак редакція застерігає собі право скорочувань, чи змін в дописах, лишаючи тільки те, що найважніше.

ВЕСНЯНИЙ ЧАЙ У ВІДДІЛІ ІМ. О. КОБИЛЯНСЬКОЇ

Вінніпеґ

В неділю, 5-го травня жін. тов. ім. О. Кобилянської улаштувало Весняний Чай у церковній залі при церкві св. Михаїла. Хоч товариство числом невелике, але завдяки праці і кооперації усіх членок, чайне прийняття відбулося з великим успіхом.

Велике число гостей заповнило залю ще перед офіціяльним відкриттям імпрези. Голова товариства, пані В. Ґоряк привітала гостей, дост. суддя І. Р. Соломон офіціяльно відкрив чай. Шановний гість висловив радість, що знову має нагоду загостити до нашого товариства і пригадав, яку важну ролю відограла громада св. Михаїла, а також жіноче тов. О. Кобилянської на церковнім і народнім полі.

Чай наливали добродійки міста Вінніпеґу і представниці церковних і світських організацій Вінніпеґу. Гостей обслуговували молоді пані і дівчата.

Тепла родинна атмосфера надавала імпрезі особливої приємности і усі присутні радо проводили час у веселій гутірці. Цей чай дав матеріяльну як і моральну піддержку товариству. Конвінеркою чаю була пані Д. Тарновецька у співпраці з панями К. Підлубна і М. Медведюк.

Наше товариство плянує улаштувати академію 100-ліття народин Ольги Кобилянської, що припадає цього року, як також пбільшити число членок а заразом і діяльність товариства.

О. Скегар, заст. рек. секр.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ У ВОЛЕЙ, Б. К.

Гостина у новім домі

Заходами членок відділу ім. О. Кобилянської та місцевої громади відбулось 27 квітня 1963 р. гостинне прийняття п-ву Максимюкам з нагоди переселення до нового дому. Господарем прийняття був п. Антонишко, який привітав господарів. Довше привітання в імени присутніх гостей зложив Всеч. о. Блажук, підкресливши активну працю п-ва Максимюків у громаді. Пані Максимюк вже кілька років сповняє обовязок касієрки т-ва. Пані Жучок вручила від присутніх дарунок п-ву Максимюкам з побажаннями щастя і добра в новім домі. Пані подали перекуску. Вечір відбувся в товариській атмосфері.

Свято День Матері

Концерт і чайне прийняття з нагоди свята День Матері відбулись 12 травня 1963 р. в залі Канадійських Ветеранів. Рано Всеч. о. Блажук відслужив Молебень за здоровя мамів. Чайне прийняття відбулось по обіді, і характерним було те, що ним зайнялись чоловіки, угощуючи присутніх. Після чайного прийняття почався концерт, в якім брала участь переважно молодь — СУМК, рідна і недільна школа.

Вступне слово сказала пані Н. Боярчук. Сумківці відспівали — „Христос Воскрес", „Летить галка", „Човник хитається" і „Ніч яка, Господи". Дует — „Стоїть гора високая" виконали Ґлорія Найдиш і Маруся Бонар. Дуже гарно виконали деклямації наші найменші. Святочний реферат виголосив Всеч. о. Блажук, в якім накреслив образ української матері вихователькы, дав деякі приклади з історії про славних жінок України ще від княгині Ольги.

Панна Ріта Миланко вручила найстаршій віком мамі — пані Бабинчук китицю квітів. В другій половині концерту були українські народні танці — „Чумак", „Запорозький герць", „Гопак — колом" і „Гречаники" виконав молодший СУМК. „Комічний гопак" виконав В. Блажук і Ренда КУК. Танець „Катерина" виконали сумківки.

Кінцеве слово сказав п. Захарук, голова громади і п. П. Арійчук. Приготованням концерту зайнявся Всеч. о. Блажук. Інструктором танців є в нас Василь Блажук. Програма наша закінчилась спільним відспіванням обидвох гимнів.

Присутній

„ЧЕСТЬ НАШИМ МАТЕРЯМ"

Витків, Саск.

Заходами жін. товариства ім. О. Кобилянської у Витків відбулось свято День Матері. Молоденькі сумківці віддавали честь своїм матерям короткою концертовою програмою, яка випала надзвичайно добре.

Присутні на святі гості з великим задоволенням слухали деклямацій і співу, не лише тому, що аматори пописувались дуже добре, але тому, що в програмі виступали наші найменші сумківці. Ми горді нашою молоддю, яка з великим зацікавленням та ентузіязмом бере активну участь в подібних імпрезах.

Честь нашим матерям, які виховують своїх дітей в українськім дусі. На святі переведено збірку, що принесла 10 дол., які вислано на прес. фонд „Променя". Бажаємо журналові найкращих успіхів.

М. Войтюк

чук була формально представлена, і отримала гучну овацію від всіх присутніх. Пані Сліпчук і пані А. Скуба, голова відділу, вручили її гарний букет червоних троянд. Імпреза закінчилася чайом та веселою гутіркою. Моделі в своїх виставних одягах мішалися між публикою, і приймали багато особистих компліментів від гостей. Поодинокі знимки з детальним описом і взорами кожного моделю, будуть чергово поміщені в „Промені" на мистецькій сторінці.

Провінційна управа Союзу складає подяку відділові при Катедрі Св. Івана в Едмонтоні, під головством пані А. Скуби, за їхню співпрацю і всім відділам в Альберті за вишивання речей і продаж білетів.

Марія Самоїл, корес. секр.

Світлина з 35-ліття Союзу Українок і відзначення членок у Венкувері. Зліва направо пані — К. Бабійчук, О. Сироїд, Г. Москаль. Середня група перший ряд зліва направо — М. Швайківська, А. Ферлей, на середині коло мікрофона Д. Масцюх, голова пров. екзек. В. Гоменюк, А. Гуцуляк, П. Стефюк. Другий ряд середньої групи: В. Герман, М. Богдан, С. Ясенчук (не видно) А. Лазарович, В. Стечишин. Група з правого боку зліва направо: М. Оленюк, А. Оленюк, І. Гомола, М. Паланич. Наперед пять дівчаток з квітами.

ЮВІЛЕЙ 35-ЛІТТЯ СОЮЗУ
і відзначення заслужених членок відділу ім. Лесі Українки у Ванкувері, Б. К.

В неділю 25-го лютого, 1962 р. відділ святкував 35-літний ювілей і відзначення членок. Свято почалось Службою Божою і Панахидою за покійних членок місцевого відділу. Програма складалась з двох частин — почалася по обіді в парафіяльній залі.

Перед сценою, на столі застеленім гарним вишиваним обрусом, стояли живі квіти і традиційні українські колачі. Над столом смолоскип роботи артиста п. Пушки і напис на синьо-жовтій стяжці. Святом керувала пані Іванна Йонґ. Вступне слово — голова місцевого відділу пані А. Лазарович. Перша частина програми складалася з концертових точок: виступ жіночого хору під проводом пані І. Йонґ — „Гимн Союзу Українок" і „Хустина"; виступ дитячого садка — мішаний хор і мандолінова оркестра, деклямація, сольо-спів і сольо-піяно. Привіти зложили: писемний від пані Марії Лобай, першої голови — перечитала пані І. Йонґ. Від громади Пресв. Тройці — голова, пан С. Крипс висловив признання жіноцтву за посвяту і віддану працю в користь церкви.

Привіт від відділу ім. Олени Пчілки у Бирнабій зложила добр. К. Дебрин, від відділу ім. Ольги Кобилянської у Волей зложила пані Н. Боярчук. Святочний реферат з нагоди 35-ліття передала добр. Ольга Сацевич. Другу частину програми, почала вступним словом пані Д. Масцюх, голова пров. екз. Союзу на Б. К. З відслоненням сцени показався гарний і зворушливий образ: в переднім ряді сиділо пять маленьких дівчаток, вбраних в українських одностроях, тримаючи китиці живих квітів. За ними сиділи старші заслужені членки, які мали бути вшановані почесним членством — пані: Марія Швайківська, Анна Ферлей, Василина Гоменюк, Анна Гуцуляк, Параскевія Стефюк. А за ними сиділи ті членки, що мали бути вшановані того дня 25-літнім членством — пані: В. Герман, М. Богдан, С. Ясенчук, А. Лазарович, В. Стечишин. З лівого і з правого боку сиділи ті членки що були відзначені попередньо в нашім відділі за свою 25-літню приналежність — пані: О. Сироїд, Т. Москаль (почесна членка) М. Оленюк, А. Оленюк, У. Гомола, М. Паланич. Їх представила пані Д. Масцюх, і вручено їм корсажі.

Кожна членка вшанована 25-літтям була представлена одною із членок відділу, яка пояснювала її заслуги при цьому чи іншому відділі і вручувала її корсаж і смолоскип з ланцюшком, або грамоту. Відтак слідувало вшанування почесних членок — пані: М. Швайківська, А. Ферлей, В. Гоменюк, А. Гуцуляк, П. Стефюк. Пані Ясенчук представила цих членок і вручила їм гарні грамоти, спеціяльно вироблені для відділу панством Пушка. Маленькі дівчатка під час вшанування підходили до кожної членки і вручували їм китицю квітів. В багатьох присутніх ця картина викликала сльози втіхи. Відспівано многоліття вшанованим членкам. Всеч. о. П. Сацевич в своїм привіті сказав про великі заслуги членок перед Українською Греко-Православною Церквою, побажав вшанованим членкам здоров'я і спільної праці. Пані І. Йонґ закінчила програму своїм кінцевим словом.

Ювілей закінчився поданням чаю. Молоді сумківки стали в прислузі, бо зайнялися гостинною частиною і в гарний спосіб вдідали шану членкам відділу.

Ольга Козловська, секретарка

ВИСИЛАЄМО БЕЗПЛАТНО КНИЖКИ

Барки, Осьмачки, Чапленка, Ореста, Манила та ін. Висилаємо також збірники „ЕЛЬДОРАДО", „ВОЛОСОЖАР" та „ГРІМ ЗА ЗОРЕЮ" (1963). На поштові витрати додайте $1.00 або $2.00.

Адреса:

I. MANYLO
P.O. Box 472, Vineland, N.J., U.S.A.

СВЯТО ЧЛЕНСТВА І ВІДЗНАЧЕННЯ ЧЛЕНКИ, Є. КОЗЯР

Канора, Саск.

У неділю, 24-го березня 1963 р. відбулося свято членства відділу ім. Марії Маркович у Народнім Домі. Ціль цього свята була приєднувати нових членок до товариства та ознайомити їх з нашими цілями та статутом.

Програму відкрила пані П. Данильчук, голова т-ва яка в кількох словах пояснила ціль свята та обовязки членок. Підкреслила, що хоч бути членкою вимагає багато праці, то ми щасливі, коли маємо нагоду пожертвувати себе для добра інших. Бути членкою організації великий привілей, отже ми повинні бути горді, що ми є членками такої широкої та сильної організації як СУК., яка вже існує повер 35 літ.

До святочно застеленого стола, пані Данильчук покликала президію, що складалась з заряду товариства та нових членок, котрих було 14. На цім місці дві членки комітету членства, пані М. Мисак і пані Є. Ягольницька прочитали ціли Союзу Українок Канади та способи їх осягнення в українській і англійській мові. Відтак інших дві членки комітету — пані М. Анака і пані Г. Ортинська причепили відзнаку „Смолоскип" та вручили статут кожній новій членці. Пані Євгенія Козяр, прочитала частину дописі з „Українського Голосу" під заголовком „Від чого залежить успіх праці в товаристві". Найважніші точки від котрих залежить успіх праці є свідомість, толерантність, розважність, довіря та кооперація.

Наступною точкою програми була вшанування довголітної членкині Союзу — пані Є. Козяр.

Добр. Г. Слюзар, вручуючи їй корсаж з рож, сказала, що сьогодні, коли ми зійшлися всі тут, щоби спільно вдізначити День Членства, та проаналізувати наші цілі і нашу діяльність, ми мали нагоду офіційно привітати 14 нових членок, а разом з тим відзначувати одну з наших членок, яка присвятила для народної праці 50 років свого життя.

Ще молодою дівчиною маючи 14 років, вступила пані Євгенія до зорганізованого гуртка у Вінніпегу і тут проявляла активну діяльність. Наколи в 1918 р. у Вінніпегу при Нар. Домі було зорганізоване перше жіноче товариство, то вона стала секретаркою. В 1919 р. вийшла заміж за

Євгенія Козяр

адвокатка П. Козяра.

В якій би місцевості пані Козяр не проживала, вона всюди ставала акактивною членкинею в рядах організації. А де не було зорганізованого жін. т-ва, вона зорганізувала його. За її старанням було прилучено жін. т-во в Канорі до Союзу в році 1928. Її життя є тісно повязане з розвитком і діяльністю організації від початків його заснування.

Добрим доказом про працю пані Козяр в жіночих організаціях є її промова під час ювілейного свята в Ріджайні 1962 р. яку добр. Слюзар прочитала в коротці. Одна з її учениць, пані Д. Ортинська, коротенько переповіла про працю пані Козяр в Ріджайні.

Приїхавши до Ріджайни пані Козяр, стала працювати для церкви і Нар. Дому. Її найвищим бажанням було приложити своїх рук до піднесення розвитку свого народу в Канаді та працювати для добра українського народу взагалі. В 1926 році, в березні з ініціятиви пані Козяр і Катерини Пукіш (Міських) заснувалось жіноче товариство ім. Доньки України. На перших зборах вона була вибрана головою новозорганізованого відділу. Пані Козяр була учителькою рідної школи через довгий час. Весь час свого побуту в Ріджайні диригувала в церковнім і світськім хорі. Приготовляла представлення і ріжні концерти. Все мала на увазі молдь — сумківці, і мала великий вплив на них. Вона їх гартувала і навчала любови до свого рідного. Виїхала з Ріджайни 1944-го року до Венкуверу де дальше провадила народню працю через 7 літ свого побуту там, вона була головою відділу, скеретаркою, учителькою рідної школи та диригенткою хору.

Дальше, пані Параня Кушнір говорила про побут пані Козяр в Канорі. Вернувшися до Канори в 1951 році, стала диригенткою церковного хору. Коли відбувався 25-літній ювілей тут, то приготовляла вона жіночий хор та жіночу мандолінову оркестру. Учила недільну та рідну школу, та приготовляла концерти з дітьми. Коли канорський відділ мав пров. екзекутиву, пані Козяр працювала як кореспонденційна секретарка через два роки. Завжди брала участь в товаристві і цього року знов вступила в ряди заряду відділу і є тепер першою заступницею голови.

Пані Данильчук зложила ґратуляції пані Козяр в імені відділу та всіх присутніх і вручила цертифікат приз нання за її 50-літну працю в жіночих організаціях.

Добр. Слюзар прочитала привіт та поздоровлення від централі Союзу Українок Канади.

З великим зворушенням, пані Козяр зложила сердечну подяку за таку велику пошану. На закінчення о. В. Слюзар дав кінцеве слово і закінчилась програма відспіванням „Достойно є".

Соціяльний комітет подав чай всім присутним, які ще довший час сиділи та ділились думками. Чай наливали добр. Г. Слюзар і пані О. Анака.

Вітаємо всіх нових членок в рядах нашого відділу, а пані Козяр бажаємо багато літ, кріпкого здоров'я та всього найкращого.

Марія Мисак, голова
Ольга Ойстрик, секретарка

ЮВІЛЕЙ ПОДРУЖЖЯ

Сіба Біч, Алта.

Родина і приятелі п-ва Олександра і Ольги Володків улаштували 23-го лютого, 1963 р. в залі Народного Дому ювілейне прийняття з нагоди 25-ліття їх подружжя. Це родинне свято відбулось з певною церемонією. При поважнім числі гостей. на порозі Народного Дому привітали ювілят по українському звичаю хлібом-сіллю обидві матері „молодят" — пан М. Руснак і пані Я. Мицак, зложивши їм побажання, а музиканти відограли марша. Пані С. Мицкан

Світлина учасниць курсу писання писанок — сумківки і членки відділу у Ванкувері. Перший ряд сидять зліва направо пані: М. Паланич, Л. Митрук, М. Савіцька, А. Сироїд, Л. Кут — голова відділу, К. Гузик, О. Кіндрачук, П. Клюкевич, М. Чаглей. Другий ряд: (панночки) — П. Гузик, С. Маслянка, Ю. Кут, (пані) Д. Кук, А. Фігуш, Д. Масцюх, А. Чуйко, А. Середа, К. Кірстюк, В. Москаль, Д. Довганюк. Третій ряд (пані) О. Крипс, (панна) В. Струган, (пані) О. Козловська, Г. Твердун. Бракує на знимці інструкторок курсу — Г. Токарик, А. Рурик, М. Наконечна, М. Вакалюк, С. Ясенчук, М. Мурин, Ю. Чобоха, М. Мисько, В. Касухнич, (панна) К. Шевчук.

припняла ювілятам букети і по цім почалась гостинна вечеря з певними ритуалами та відповідною опісля програмою.

Під час вечері, в імені гостей вітав ювілятів дружба, п. В. Танасюк, учитель з Едмонтону. Крім місцевих громадян — гості, що прибули з дальших місцевостей: сестра, швагер ювілята з Рочфт-Бридж, син Василь з Келгарі, пані Ю. Боярчук і пані Н. Боярчук та пані В. Виллямс — всі з Волей, Б. К. Писемні привіти, подарунки прислали — брат ювіл. Василь Володко і Всеч. о. Блажук. Присутні гості, склали привіти, та свої дарунки ювілятам, які опісля зложили подяку за таку милу несподіванку.

П-во Володки є взірцевими громадянами в нашій місцевості, активними членами громади і Нар. Дому в Сіба Біч, жертвенні, п. Володко є довголітнім головою Нар. Дому, а пані Володко головою жін. т-ва. За її старанням відбулось цього року два концерти — Шевченківський і День Матері.

На прийнятті проведено збірку на пресу а пані Володко від себе жертвувала на прес. фонд „Променя" 10 дол. Ювілятам щасливих многих літ!

Приятель

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ІМ. Л. УКРАЇНКИ

Ванкувер

З початком Великого Посту членки відділу ім. Лесі Українки в Ванкувері розпочали вечерки раз у тиждень а часом і два рази, щоб дати нагоду членкам і дівчатам вправлятися в писанні писанок та вишиванню українськими стібами. Більшість була захоплена писанням писанок. При нагоді сумківки приготовлялися до контесту писання писанок, який кожного року переводиться під час Весняного Чаю в травні. Членки комітету мистецтва мали сходини з учнями української школи де писали писанки і давали виклад про українську писанку. Вечерниці показались дуже корисними, написано велику скількість писанок на випродаж, а заразом виявилось багато молодших дівчат та членок добрими писанчарками. Під час цих сходин праця відділу упляновувалась, членки мали нагоду обмінятись взорами писанок, вишивок та взаїмно пізнати себе.

Два тижні перед Великоднем відділ мав виставку і демонстрацію писання писанок у чотирьох склепах Вудворд. До склепу в Ню Вестмінстер, відділ Олени Пчілки, при громаді св. Петра і Павла в Бирнабі став нам до помочі. Сама виставка приваблювала багато зацікавлених на запрошення членки відділу демонстрували писання писанок у Дженерал шпиталі, у домі Селвейшон Армії та для одної групи молодших віком членів Юнайтед Чирч з Норт Венкуверу. Пані: А. Рурик і О. Кіндрачук приготовили брошурку про історію української писанки із взорами і вказівками як писати та викінчувати. Цю брошурку розпродували під час виставки пані, Л. Кут — голова відділу, О. Кіндрачук і А. Рурик виступали на двох стаціях телевізії з повними інформаціями про українські релігійні обряди в протягу Страсного тижня та Великодня з Великодним кошиком свяченого і українську писанку. Цей виступ зробив дуже приємне вражіння, збагатив традиційний настрій у домах українського громадянства у Ванкувері.

Марія Савіцька, кореспондент. секр.

Бути членкою організації Союзу Українок Канади, це привілей ідейної українки у вільному світі.

Лариса Мурович

ПРЕРІЯ

Вже прерія пшеничними ланами
Хвилює серце й душу на весні, —
Я згадую: вона в минулі дні
Шуміла віковічно деревами.

Та піонери дружніми руками
Скосили їх, і в земній глибині
Заховані і неподатні пні
Наверх тягнули власними зубами.

Кривавим потом рошені сліди,
Мене щодня приманюють сюди,
У темах невичерпного надхнення.

Пшениці золотисті колоски
В мого сонету заплету рядки,
На славу піонерського імення!

КАНАДІЙСЬКЕ ПРОТИРАКОВЕ ТОВАРИСТВО

Статистика показує, що інформація про недугу Рака рятує пацієнтів

Існують конкретні дані на те, що інформаційна програма Канадійського Протиракового Товариства допомагає рятувати життя багатьом канадійцям, заявив Дж. А. Кован, голова комітету громадської інформації того Товариства:

„Метою інформативно-освітньої протиракової програми є переконати людину, щоб вона звернулася до лікаря негайно після того, як помітить незвичайні прояви в своєму організмі. Статистика показує, що лікарі лікують дедалі більше випадків захворіння на рака в початковій ніж у останній стадії; водночас постійно зростає кількість пацієнтів, які прожили п'ять років після започаткування свого лікування".

Недавно здійснені канадійські досліди показали, що протягом останніх 17-ти років кількість вчасно виявлених випадків рака на устах зросла з 83% до 95%; кількість виявлених вчасно випадків рака шкіри зросла з 80% до 98%; кількість виявлених у ранній стадії випадків рака маточної шийки збільшилася з 55% до 71%, а рака грудей — з 67% до 82%.

„Існує помітна паралеля між вчасним виявленням рака і кількістю п'ятилітніх перетривань недуги", сказав п. Кован, відмічуючи, що спеціялісти воліють уживати термін „п'ятилітні перетривання" замість „вилікування", бо завжди існує можливість, що недуга може відновитися. „Кількість п'ятилітніх перетривань дедалі збільшується і, на мою думку, це результат інформаційної роботи Канадійського Протиракового Товариства."

Порівнання кількости тих осіб, які пережили п'ять років після вчасного виявлення рака, з кількістю запізнених випадків доказує важливість вчасного лікування. Нпр. у випадку рака грудей 75% жінок, які піддалися вчасному лікуванню, прожили принаймні п'ять років; однак кількість збережених при житті жінок, які не звернулися до лікаря за порадою доти, доки недуга не досягнула своєї останньої стадії, не перевершує 5%. „Загальна кількість тих, які перетривали недугу рака грудей, становить сьогодні 52% як у випадку вчасного, так і пізнього виявлення. При вдосконаленій освітньо-інформаційній роботі буде можливо підвищити цей відсоток. Подібні можливості існують з іншими родами недуги рака".

У здійснюванні інформаційної роботи Протиракового Товариства зайнято більше осіб, ніж у дослідах або суспільній опіці Товариства. Приблизно 20,000 добровольців у всіх районах Канади зайняті протягом року інформаційно-усвідомлюючою протиракковою діяльністю.

Замітка: Цю статтю редакція „Променя" одержала з Торонто з Canadian Cancer Society за посередництвом Д. Д. Несторенка, звязкового урядовця з Етнічною Пресою.

Світлина п. Н. Ворон (по середині) вручує комплект творів Л. Українки до міської бібліотеки. Книжки приймає пані М. Чернецька, зправа стоїть о. Фик.

КЕЛҐАРІ, АЛТА.

Заходом жін. тов. ім. Ольги Басарабової відбулася академія в память Лесі Українки і Ольги Басарабової. Програму попередила Панахида, яку відправив Всеч. о. Фик, а програма свята складалася з таких точок: голова жін. тов., пані Марія Чернецька пояснила значіння свята, о. Фик сказав вступне слово. Реферат про Лесю Українку перечитала Єлена Коваль. З поезії Лесі Українки на роковини Т. Шевченка перечитала добр. Розалія Фик.

Реферат про Ольгу Басарабову відчитала пані Марія Чернецька, а також прочитала доповідь пані Василина Григоріїв. З тої нагоди жін. Тов. набуло Твори Лесі Українки і передало до місцевої бібліотеки.

Учасників свята угощено чаєм.

Е. Коваль

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

РІДЖАЙНА, САСК.
Відділ ім. Доньки України

Річні збори т-ва відбулися 4-го грудня 1962 р. Діяльність: за минулий рік відбулось 10 місячних зборів, 3 вечорі шиття і 2 випродажі домашнього печива, Свята Вечеря 18-го січня, спільне свячене і храмовий обід та під час з'їзду Інституту П. Могили, товариський обід, вшанування нових членів і студентів та осіння вечеря, вечері для ТУС, бенкети та весілля в користь т-ва, пікнік з обідом на площі, перекуски, вечірка і фільма пані Д. Яндової з поїздки на Україну, гостина аматорів з Саскатуну. Т-во взяло участь у спільнім Святі Героїнь, що його улаштував КУК, де Марія Корпан є головою. Членки працювали в їдальні під час „Ексебишон" в користь громади, весняний чай з випродажем вишивок, писанок і печива. Осінний і весняний базар в користь громади, двоє пущень. Т-во закінчило рік діяльности базаром і чайним прийняттям.

Наш відділ входить в склад місцевої Жіночої Ради, помагає в збірках „Юнайтед Епіл", недуги рака, туберкульози, умово хворих. Відділ дав стипендію двом студентам недільної школи. У вересні відбулось 35-ліття організації. Улаштовано чайне прийняття і концерт Лесі Українки. Рідна і недільна школа відбувається тижнево. За рік 1962 т-во передало на церкву $2,430.25. Жертви: на Інститут П. Могили — 50 дол., Колегію св. Андрея — 50 дол., журнал — 25 дол., Народний Дім — 205 дол., орган. фонд — 10 дол.

Фінансовий звіт:

З року 1961 перенесено	$75.03
Приходи в 1962 р.	5,278.03
Розходи в 1962 р.	5,170.10
В касі осталось	182.96

Заряд т-ва на 1962 р. — пані: М. Юзик — голова, В. Сопівник — 1-ша заст., Е. Бойчук — 2-га заст. К. Пасєка — рек. секретарка, С. Семчишин — кор. секретарка, Д. Керелюк — касієрка, О. Масиник — бібліотекарка. Комітети: журнала і членства — А. Мудрий і М. Корпан, мистецтва — Н. Зенчишин і М. Андрейчук, освітній — М. Корпан, Л. Николайчук, С. Семчишин. Представниці до Жіночої Ради — Оля Патрелюк, добр. Г. Кіцюк і М. Токар, телефонічний комітет — Г. Кушнір і В. Антоні. Господині — О. Патрелюк, Н. Шипиляк, П. Бігун, відвідування хворих чергове, проектів — Бал, О. Патрелюк, А. Фелінгер, С. Фісонстон, Л. Мельничук. Контрольна комісія — О. Збитнюк, С. Фісонстон, Д. Оматюк.

М. Юзик, голова
К. Пасєка, секретарка

ІНСІНҐЕР, САСК.
Відділ ім. Л. Українки

Річні збори т-ва відбулися 3-го грудня 1962 р. в домі пані Катерини Гнатюк. Звіт діяльности здали членки заряду. За рік відбулось 10 місячних зборів, на яких крім звідомлень і плянів праці відбувається розігравка. Устроїли — День Подяки, базар, 3 рази бінго, 3 випродажі домашнього печива і чай, День Матері. Т-во працює при церкві, помагаємо в роботі для Червоного Хреста, інституції сліпих, поборювання недуги рака, умово хворих.

Заряд т-ва на 1963 р. — пані: Катерина Зучкан — голова, Катерина Гнатюк — заст. голови, Василина Козак — секретарка. Параскевія Костащук — касієрка. Контрольна комісія — Софія Николаїв і Настя Молдован. Відвідування хворих — Ліна Кирилюк і Марія Лемко. Сестрищі — Анна Николаїв, Домка Руснак і Параскевія Копан. Господині — Софія Николаїв, Параскевія Копан, Василка Максимюк, Варвара Руснак, господині посуду — Марія Лемко і Ліна Кирилюк, купівлі — Параскевія Копан і Варвара Руснак. Референтка — Параскевія Копан.

Катерина Зучка, голова
Василина Козак, секретарка

ГЕФОРД, САСК.
Відділ ім. О. Басарабової

Річні збори т-ва відбулися 2-го грудня 1962 р. Діяльність: за рік відбулось 8 звичайних і 4 надзвичайних зборів. Улаштовано — вечір Андрея і концерт св. Миколая для дітей, Панахида в память О. Басарабової, пирогове пущення, спільна Свята Вечеря, вечеря для членів організації „Пулу", весняний базар, продаж вишивок, печива, писанок, чайне прийняття, спільне свячене, відвідування хворих у шпиталях. В пров. з'їзді в Саскатуні взяли участь 18 членкинь і одержали відзначення за найчисленнішу участьї Т-во взяло участь в 50-літтю церкви, улаштувало пікнік для дітей недільної школи, взяло участь в Принс Алберт ексебишон і одержало 2-гу нагороду (вже 3-ій раз) за вишивку, прийняття для о. і добр. Рибалки та о. і добр. Зузак, обід під час окружного з'їзду Інституту П. Могили. Т-во придбало лекції для 55 дітей недільної школи, відбуло спільний базар, зложило вінок поляглим воякам 11 листопада та відбулось Листопадове Свято. За рік членки приготовили 10 похоронних прийнять і 2 прощальні вечірки для членок.

На потреби церкви т-во видало $2,000.00. Членки сплатили декларацію 300 дол. на Інститут П. Могили, а раніше зложили 850 дол. Учителюють в рідній і недільній школі — пані О. Андрущак та Всеч. о. Зузак.

Фінансовий звіт:

В касі з 1962 р. осталось	$1,707.35
Приходи в 1961-2 рр.	1,566.96
Розходи	2,583.12
В касі осталось	689.69

Заряд т-ва на 1963 р. — пані: Параска Барабаш — голова, Мих. Симчич — заст. голови, Марія Д. Калин — секретарка, Марія М. Калин — заст. секр., Ольга Андрущак — касієрка. Контрольна комісія — Анна Ткарик, Олеся Михайлюк. Референтки — добродійної праці — Параня Сулятицька, журнала — Віра Білик. 5 господинь доповнено до тих, що були минулого року.

Параска Барабаш, голова
Марія Д. Калин, секретарка

ЄЛОВ КРІК, САСК.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори відбулися 19-го грудня, 1962 року.

Діяльність т-ва була активна, в протягу року було 5 місячних зборів і одні надзвичайні, 5 засідань заряду, 3 перекуски, 4 рази похорнних перекусок, 2 обіди, і одна вечеря під час базару, 2 пирогових пущень, випродаж домашнього печива, і писанок, один танець і членки займались приготуванням страв і прийняттям на 6 весіль.

Відділ відсвяткував свята: День Матері і Шевченка концертами. Членки зайнялись збіркою на Червоний Хрест під час кампанії. Висилали картки і квіти хворим членкам до шпиталю. На кожних зборах була розігравка, в якій кожна членка бра-

ла участь. За рік така розігравка принесла поважну суму грошей.

Фінансовий звіт:

З року 1961 осталось в касі	$215.91
Прихід в 1962 р.	1,659.71
Розхід в 1962 р.	925.69
В касі осталось	949.93

Заряд т-ва на 1963 р. голова — Маруся Войціхівська, заст. голови — Анна Пасішник, секретарка — Евка Драпак, касієрка — Анна Липчук. Контрольна комісія — Ольга Олексин, Анна Олексин, Олена Войціхівська.

Референтки: здоровя — Настасія Спілей, господарства — Юстина Гриневич, освітний — Марія Зіп, комітети — церковний — Анна Ґой і Анна Борса, до обідів і перекусок — Стефка Семенюк, Анна Костюк, Марта Савчук, Наталка Ґриба, посуду — Катерина Білоус, Ольга Матковська, Михайліна Олексин, і Маруся Войціхівська.

Маруся Войціхівська, голова
Євка Драпак, секретарка

ГЕМИЛТОН, ОНТ.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори жін. товариства ім. Лесі Українки в Гемилтоні, Онт. відбулися в неділю 30-го грудня 1962 року.

Звіт діяльности здала голова п. Марія Пилипяк. Відбулося 11 місячних зборів і 14 засідань заряду. Відбулася вечеря для членок в домі п. Марії Пилипяк де зібрано було 33 дол. на журнал „Промінь". Відбулось свято Лесі Українки на якім зібрано $25.25 на журнал. Також відсвяткували свято Книжки і українського студента. Товариство приготовило 13 обідів і 4 перекуски, базаровий шавер на котрий членки і симпатики зносили дарунки на базар. Товариство помагало громаді зробити осінний базар і загальний окружний пікнік. Відбулося 3 малі бінґа і 2 випродажі уживаного убрання.

Жін товариство цього року придбало нові квіти і вишиті обруси на пристіл до церкви, зробило збірку на квіти до Божого Гробу, передало 200 дол. на Іконостас в році 1961, а цього року ще 500 дол., також закупило куртину на сцену до парафіяльної залі за $765.31 і посуду до кухні за $293.26.

Товариство подарувало 75 дол. на стипендію на літні курси українознавства, до літної оселі Київ. Цього року відділ взяв на себе обовязок заплатити кошт перекуски для СУМК, два рази на місяць коли в них відбуваються сходини. Пані Д. Смильська, членка відділу СУК ім. Калина відповідальна за цю ділянку.

Товариство вислало делеґаток на провінціяльний з'їзд в Торонто і на збори Льокальної Жіночої Ради.

Слідуючі членки нашого відділу вчать українську і недільну школу: В. Логин, А. Токарик і добр. Федак.

Фінансовий звіт:

Прихід за рік 1962	$3,807.24
Перенесено з року 1961	408.21
Розхід за рік 1962	3,962.77
Остало в касі	252.68

Заряд т-ва на 1963 р. (той самий) голова — Марія Пилипяк, заст. голови — Черепіта, рек. секр. — Галя Олексюк, заст. секр. — Юлія Новак, касієрка — Марія Пилипюк, фін. секр. — Марія Будник. Контрольна комісія — Варвара Логин, Катирина Баюс і Марта Галущенко. Господині — Марія Січова, Оксана Фастриґа, п. Дибко, Домка Загарій і Юлія Стецик.

Товариство передало до каси громади готівкою 830 дол.

Марія Пелепяк, голова
Галя Олексюк, секретарка

ФЛИН ФЛОН, МАН.
Відділ Доньки України

Річні збори відбулися 3-го грудня 1962 року. Членки заряду здали звіти діяльности. Товариство складається з 24 членкинь. За рік відбулося 10 місячних зборів. Приготовлено 2 обіди, три випродажі печива, одно Великодне і писанок, випродаж уживаних речей, кожного місяця маємо розігравку на зборах і одну осінню розігрваку.

Дві вечері членки приготовили для інших організацій. Відсвятковано День Матері концертом, роковини Шевченка концертом. Комітет відвідував хворих. Було три освітних вечорки. Тов. опікується українською і недільною школою — учителями недільної школи є пані Кароля Скварчук, Діяна Клевчук і Дарлін Тодошук. У рідній школі вчать панна Діяна Клевчук і отець Апонюк. Коляда спільно з церковною громадою, Різдвяна забава з виміною дарунків. Пікніки для дітей недільної школи.

Поодинокі членки брали участь в збіркових компаніях на добродійні цілі. В минулім році товариство зложило жертви: на місцеву церкву — 900 дол., для залі $44.80, на Колеґію св. Андрея — 100 дол.

Фінансовий звіт:

З 1961 р. осталось	$1,243.06
Прихід в 1962 р.	1,063.95
Розхід в 1962 р.	1,494.04
В касі осталось	812.97

Заряд на 1963 рік: уст. голова — М. Скварчук, голова — Р. Малюта, заст. голови — М. Я. Клевчук, секретарка — П. Андрійчук, касієрка — К. Сторожук. Комітет хворих — М. М. Клевчук і М. Янкович. Господині — А. Тодощук, Д. Скварчук і М. Сморгай.

Референтка культ.-осв. — добр. Апонюк. Контрольна комісія — Л. Киба, П. Мендро і А. Тодошук. Представниця до громади — Л. Киба. Сестриці — Л. Киба, А. Олійник, М. Сморгай і А. Перепелюк.

Р. Малюта, голова.
П. Андрійчук, секретарка

СОНДАВН, МАН
Відділ ім. Ольги Кобилянської

Річні збори жін. тов. ім. О. Кобилянської відбулися 9-го грудня 1962 року. Уступаючі членки заряду дали справоздання до праці у відділі.

Фінансовий звіт:

З 1961 р. осталось	$1.033.69
Приходи в 1962 р.	719.16
Розходи в 1962 р.	1,188.34
В касі осталось	564.51

В протягу року товариство відбуло 11 місячних зборів, вписало було 19 членкинь.

Відділ сповнив повний буджет до централі та жертвував на льокальні потреби: церкву і Народний Дім. Товариство пожертвувало на будинок Народного Дому поверх 900 дол. Відділ дав 100 дол. на будову Колеґії св. Андрея і жертвував на організаційний фонд Союзу та інші добродійні цілі. Відділ передплачує журнал „Промінь" до місцевого шпиталю у Вайта.

Діяльність т-ва: під час Різдвяних свят членки ходили колядувати; приготовили 3 обіди і бенкет. Відділ опікується недільною школою. Товариство опікується молодшим відділом СУМК ім. Івана Данильчука. Сумківський відділ є активним в організаційній праці. У веденні української школи ми були щасливі тим, що наш місцевий учитель державної школи вчив по українськи по шкільних годинах. Відділ вислав делеґатку і гостю на провінціяльний з'їзд

до Вінніпегу в листопаді.

До заряду на 1963 рік увійшли пані: Вероня Костинюк — голова, Василина Фещук — заст. голови, Євгенія Ілюк — касієрка. Марія Т. Ілюк — секр. і Надія Алексюк фін. секр.

Вероня Костинюк, голова
Марія Т. Ілюк, секр.

ЕДМОНТОН, АЛТА.
Відділ ім. Л. Українки

Річні збори жін. тов. відбулися дня 9-го грудня 1962-го року в залі під церквою. Збори відбулися в присутности відповідної кількості наших членок і були успішні. Членки заряду здали свої звіти, а відтак вибрано новий заряд на 1963-ій рік. В протягу року товариство мало 11 місячних зборів, 11 засідань заряду і одні надзвичайні збори. У звітному році т-во мало 67 членок. За минулий рік було 15 весільних, святочних, похоронних і поминальних обідів та 3 чайні прийняття. Членки брали участь у святкуванні роковин нашої патронки Лесі Українки. Свято це було получене з роковинами смерти Ольги Басарабової і з 3-літтям існування нашого Товариства.

Наш відділ звертає багато уваги на виховання нашої молоді. Під його опікою є недільна і українська школи. В звязку з цим, що наші діти і молодь приступали до Св. Таїнства Сповіді і Причастя в часі Великого Посту і перед Різдвом Христовим наше твариство приготовило було для них відповідне снідання в залі під церквою. Стараннем шкільного комітету при нашім Відділі діти наших шкіл влаштували були відповідне представлення в честь Св. Миколая і концерт на День Матері. Наш Відділ помагав теж відділові СУМК при нашій парафії в влаштуванні „Велентайн Дей".

Комітет відвідував хворих в шпиталях. Членки помагали в осінному базарі, який був дуже успішний. Під час базару відбувся вибір королеви та випродаж ручних робіт, печива і перекусок. У звітному році товариство пожертвувало на церкву $8.500.

Фінансовий звіт:

З 1961 р. осталось в касі	$2,636.07
Прихід в 1962 році	8,502.87
Розходу було	10,949.87
Осталось в касі на 1963 р.	189.07

Заряд т-ва на 1963-ій рік: В. Купченко — голова, К. Ілащук — 1 заст. голови, М. Єрійчук — 2 заст. голови, М. Гарасим — 3 заст. голови, С. Дмитрук — рекордова секретарка, кореспондентка до української преси — Н. Гиманик, до англійської — С. Задимірська, касієрка — Т. Кобелка. Комітети: шкільний — П. Луцька, О. Проць, Н. Демчук, телефонічний: М. Єрійчук, М. Храпко, мистецтва — Ю. Кравчук, базаровий — М. Шевчук, церковний — П. Сірінк, бенкетів — М. Єрійчук, господиня — Є. Простибій, опіки над хворими — М. Чорна, печива — Г. Джура, соціяльний — В. Тащук, журнала „Промінь" — Д. Керчак, Надзірна Рада СУМК — Р. Стечишин, М. Гарасим, української преси — Ю. Федейко, господиня — М. Чорна, до оселі „Барвінок": О. Проць, контрольна комісія: К. Ілащук, В. Тащук, М. Храпко, Н. Карбашевська, А. Дукельська.

Василина Купченко, голова
Надія Гиманик, кореспондентка

ГРОНЛИД, САСК.
Відділ ім. Княгині Ольги

Річні збори жін. тов. ім. Княгині Ольги відбулися в Народнім Домі Івана Франка в неділю 16-го грудня 1962.

Членки заряду дали звіти діяльности. За рік відбулося 9 місячних зборів, концерт Шевченка, Вечір змагання, День Матери, обід на спільне свячене, і храм, бенкет в міській школі, куряча вечеря, спільний пікник і базар, День Подяки і пущення.

Жертви: Інститут Петра Могили 50 дол., Народний Дім 250 дол., стипендійний фонд 10 дол. Товариство працює при церкві. Висилаємо квіти хворим членкиням. На кожних зборах членкині мають домашні поради. Також докупили багато посуду до кухні. Вишили обрус до Народного Дому.

Фінансовий звіт:

З 1961 року осталось	$374.41
Приходи в 1962 р.	937.40
Розходи в 1962 р.	$808.87
В касі осталось	502.74

Заряд на рік 1963 — пані: голова— Марія Данилюк, заст. голови — Катерина Швець, рек. секр.. — Павліна Чорний, фін. секр. — Стефанія Іванусь, касієрка — Павліна Данилюк. Господині — Анна Вахняк, Текля Пшик, Марія Ґрипюк, Катерина Письменна, Анна Петрів, Павліна В. Данилюк і Павліна К. Данилюк.

Контрольна комісія — Катерина Швець, Анна М. Вахняк, Василина Вахняк. Ґардеробщиця — Катерина Письменна. Режисерка — Зеня Панчук. До квітів — Анна Вахняк і Василка Черній.

Марія Данилюк, голова
Павліна Чорна, секр.

СІРКО, МАН.
Відділ ім. св. Ольги

Річні збори жін. тов. ім. св. Ольги в Сірко вдібулися 9-го грудня, 1962 року в Народнім Домі. Голова пані Марія Пирсович подякувала членкам за їх щиру і спільну працю за минулий рік і також закликала щоб і надалі так щиро працювали. Членок в відділі було 22.

Фінансовий звіт:

З року 1961 осталось в касі	$144.32
Прихід в 1962 році	546.80
Розходи в 1962 році	223.94
В касі осталось	467.18

Заряд на 1963 рік — голова — Марія Пирсович, заст. голови — Лелі Чиривайко, секр. рекордова — Домка Чоботар, касієрка — Ілена Чоботар, фінан. секр. — Василка Чиривайко. Контрольна комісія — Анна Качуровська. Сестриці — Ілена Соколюк і Анастасія Джаман.

Марія Пирсович, голова
Лелі Чиривайко, секр.

МИРНАМ, АЛТА.
Відділ ім. О. Пчілки

Річні збори жін. тов. ім. Олени Пчілки відбулися 6-го грудня 1962 в залі під церквою. Предсідницею зборів була пані Шимко. Збори попередила молитва, яку провів парох о. Хруставка, голова пані Є. Дубелт подякувала усім членкиням за добру співпрацю.

Звіт секретарки перечитала пані Ксеня Ханасик а касієрка пані К. Николайчук подала фін. звіт. Також були звіти від сестриць, від господинь, від відвідування хворих, звіт недільної і рідної школи і господарської частини.

На рік 1962 було в товаристві 46 членок, цього року як і попередніми роками жін. тов. заопікувалось недільною і рідною школою при помочі Всеч. о. Хруставки і також помагали сумківцям як коли було потрібно.

Тов. вислало делеґатку на провін. з'їзд до Едмонтону. Цього року в Мирнам відбувся окружний з'їзд. Жіноче тов. заопікувалося 2-ма похоронними обідами та перекускою по Панахиді для бл. п. В. Щербана

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

ПРИПИСИ

Щавелевий борщ наскоро

Щавлевий борщ це прадавня українська страва, що своєю історією сягає далеких, замрячених імлою віків. Саме тепер пора використати щавель, поки він молодий і ніжний смаком. Щавлевий борщ можна зготовити дуже швидко, користуючися такими консервами, як бульйон і „крім оф чікен суп", які продаються у кожній крманиці. Розведені з водою, ці консерви дають борщеві багатий смаковий грунт. А що куряча зупа густа, то вже не потрібно добавляти до борщу муки. Курячу зупу можна перетерти через ситко, коли хто не любить, щоб у борщі плавали куски курячого мяса. Ці самі консерви можна вживати і до звичайного бурякового борщу.

Розвести консерви водою і заварити на цьому грунті відповідну кількість дрібно порізаної зеленої цибулі. Варити тільки хвилинку дві, щоб цибуля змякла. Додати помиті і порізані надрібно щавлеві листки та закипятити. Щавель ніжний і не потребує довго варитися. Заправи до смаку кропом, підточеним часником і кислою сметаною. По традиційному щавлевий борщ подають на стіл із твердо вареними яйцями. До кожної мищини борщу дають розрізане наполовину яйце. **С. С.**

Цитриновий сирник

Корж:
36 чоколядових сухаріків (вийферс)
⅓ горнятка мілкого цукру
⅓ горнятка мякого масла
1 ложечка тертої цитринової шкірки

Сирна маса:
2 фунти домашнього сира
1½ горнятка цукру
5 жовтків
5 ложок „кейкової" муки
Сік із трьох цитрин
2 до 3 ложечки тертої цитринової шкірки
¼ горнятка сметани
5 білків
1 ложка цукру

Розтерти качалкою сухарики і змішати з цукром, маслом та цитриною шкіркою. Виложити цією масою спід і боки 9-цалевої форми. Пекти у мірній печі (325) приблизно 10 хвилин.

Сир перетерти через ситко і додати решту складників, крім білків і ложки цукру. Докладно вимішати на гладку одностайну масу. Білки вбити з ложкою цукру на тугу піну і легко завинути у сирну масу. Виложити на спечений корж. Пекти у низькій температурі (250) півтора години. Тоді відлучити струм тепла і оставити сирник у печі ще на одну годину. Вийнявши його з печі, вихолодити. Перетримувати у холодільнику. Цей сирник дуже ніжний і його треба краяти на стіл наскрізь захолодженим.

(Подала Катерина Друль)

Морелевий пиріг

Корж:
½ горнятка масла
¼ горнятка цукру
½ горнятка пересіяної муки
¾ горнятка висівок (whole bran)

Розтерти масло з цукром на гладку масу. Домішати муку і висівки. Виложити масу у вимащену маслом 9 x 9-цалеву форму, покривши дно форми рівномірно. Пекти у мірній печі (350) впродовж 15 хвилин.

Морелева маса:
1 горнятко сушених морелів (епрікатс)
1 горнятко води
2 яйця
1 горнятко жовтого цукру
½ ложечки ванілі
½ горнятка пересіяної муки
½ ложечки порошку до печива
¼ ложечки соли
½ горнятка посічених волоських горіхів

Порізати морелі на дрібні кусники, додати воду і варити 10 хвилин. Відцідити і захолодити. Це можна зробити завчасу. Докладно вбити яйця, додати цукор і ванілю і далі вбивати на пухку масу. Муку пересіяти з сухими складниками і домішати до маси. Додати розварені морелі і горіхи. Виложити на спечений корж. Пекти у мірній температурі (350) впродовж 25 до 30 хвилин. Прохолодити. Покраяти на прямокутні або квадратні кусники.

(Подала Катерина Друль)

Запечений із сиром шпінат

2 фунти шпінату
3 ложки масла
¾ горнятка тертого жовтого сира
2 ложечки масла
½ горнятка сухих кришок хліба

Шпінат перебрати, докладно вимити у кількох теплих водах і варити без води, приблизно 3 до 6 хвилин. Відцідити, витиснути воду і посікти. Додати до шпінату розтоплене масло, пів горнятка тертого сира і сіль до смаку. Загріти на легкім вогні і уважно перемішати. Виложити у вимащений маслом кесерол. Решту сира розтрусити поверх шпінату. Розтопити дві ложечки масла і перемішати з кришками хліба. Виложити цю мішанину на верх шпінату. Запекти у дуже гарячій печі (400), аж кришки хліба стануть румяні. Це забере приблизно 10 хвилин. Подавати на стіл гарячим.

і Бохон, також улаштувало концерт св. Миколая і недільної і рідної школи і відсвяткувало День Матері. Тов. справило спільний пікник.

Відбулось пирогове пущення, Пор данська Вечеря. Хор церковний під проводом пана Линьковського виїздив 4 рази в інші околиці співати. Жін. тов. продало 100 пляшок ванілії за що дістало нагороду 35 дол. і чайник.

Тов. також згодилось помогти помалювати залю під церквою. Під час Різдва членки дали пакуночки до шпиталю, відвідували хворих і дали писанки на Великдень. Тов. сповнило свій буджет до централі, передплачує „Український Голос'. „Вісник" і „Промінь" до шпиталю. Постарали до парафіяльної хати господарські речі.

З 1961 р. в касі осталось	$ 509.64
Приходи за 1962 р.	1,346.87
Розходу за 1962 р.	1,645.61
В касі осталось	210.90

Мілка Дубельт, голова
Х. Ханасик, секретарка

P 46A JAN 64
MALANCHUK MRS N
10959-117 ST
EDMONTON ALTA

ЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

Відділ Союзу в Глеслин, Саск. — переслала М. Чернецька — $20.00
о. К. Квасницький, Лашін, Кве. — переслав із збірки під час річниці бл. п. Олени Мислюк — 15.00
Відділ ім. Х. Кононенко, Блейн Лейк, Кридор, Саск. переслала пані К. Парчевська — 10.00
Відділ ім. М. Маркович — Канора, Саск. — 10.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Витков, Саск. — з нагоди свята „День Матері", переслала М. Войтюк — 10.00
Панство Н. і О. Семенюки, Емгерстберг, Онт. — 10.00
Пані Ольга Володко, — Сіба Біч, Алта. — З нагоди 25-літнього подружжя, переслала П. Кравчук — 10.00
Пані С. Троян — Чиливек, Б. К. — 10.00
Пані Текля Кудрик — Ватсон, Саск. — З розпродажі писанок — 5.00
Пані М. Веньгер — Форт Вілліям — 3.00
Пані А. Олійник — Реджайна, Саск. — 1.50
Пані Марія Волосевич, Торонто — 1.50
Пані О. Веньгер — Риверсайд, Онт. — 1.50
Пані К. Мостова — Виндзор, Онт. — 1.50
Пані Н. Лещишин, Лашін, Кве. — 1.50
Пані А. Ґенга — Лашін, Кве. — 1.50
Пані А. Чаборик — Виндзор, Онт. — 1.50
Пані Анна Ґулевич — Монтреал. — 1.50
Пані С. Кінащук — Бюкенен, Саск. — 1.50
Пані Марія Яремко — Кемсек, Саск. — 1.50
Пані Марія Ґазиляк — Дірборн, Миш. — 1.00
Пані С. Мединська — Монтреал — 1.00
Пані П. Данилюк — Монтреал — 1.00
Пані С. Еліка — Ст. Лемберт, Кве. — 1.00
Пані Т. Куриш — Едмонтон — 1.00
Пані Мирослава Скасків — Вашингтон, Д. С. — 1.00
Пані А. Кирилюк — Гелок, Миннесота — 1.00
Пані Марія Ґадвич — Монтреал — 1.00
Пані К. Храпко — Едмонтон — 1.00
Пані Олена Чабан — Лашін, Кве. — .50
Пані Ксеня Пукас — Монтреал — .50

ПРИДБАЛИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Пані Е. Верхомин — відділ при Катедрі св. Івана — Едмонтон — 5
Пані М. Шпитковська — відділ ім. Княгині Ольги — Ґримзбі, Онт. — 3
Добр. Г. Костюк — відділ ім. Л. Українки, Монтреал 2
Пані О. Завісляк — відділ при Катедрі Пресв. Тройці — Вінніпег — 2
Пані Марія Ґавриш — відділ при Катедрі св. Івана — Едмонтон — 1
Пані С. Стратійчук — відділ ім. О. Кобилянської — Саскатун — 1
Пані С. Пауш — відділ при Катедрі св. Івана — Едмонтон — 1
Пані К. Ксяндзина — Ред Дір — Алта — 1
Пані А. Запаринюк — відділ ім. Л. Українки — Вірдейл, Саск. — 1
Пані Е. Охітва — Скарборо, Онт. — 1

Поправка: Було проголошено в журналі ч. 5 і ч. 6, що пані К. Третяк, Вернон, Б. К. придбала дві нові передплати, **має бути пані Г. Пенюк.**

Fort Motel Battleford's Newest

Fort Motel Battleford's newest pleasantly located at the junction of highways 5—40—4 West. Spacious grounds fully modern single, double & family units with: Kitchenette, T.V. phones, swimming pool. Adjacent to Esso and restaurant. Reservation accepted by letter or wire. Ph. 937-2651 Battleford, Sask.

FORT LODGE — Under same management Suites rented — yearly, monthly or weekly.

For the "REST" of your life
Stay at the
AUDITORIUM HOTEL
North Battleford, Sask. Phone 445-2456
Elevator service, free parking for guests. Restaurant.
D. G. LUTZAK, Mgr.

$1 GOING VIA VERNON, B.C. **$1**
This is worth **$1.00** on your accommodation when presented at New 4-Star
ARLINGTON MOTEL
3200 - 43rd Ave.
on 97 Highway 10 Blocks North of City Centre.
Phone: 542-3142
$1 **Owner: P. KINDRACHUK** **$1**

ПЕРЕД СВЯТОМ РОКОВИН
Лесі Українки і Ольги Кобилянської
набудьте собі книжку
ТРИ СИЛЬВЕТКИ

В цій книжці широко описано про життя і творчий шлях кожної. В додатку є про Марка Вовчка. Поручаємо „Три сильветки для прочитання членкам, для тих, що будуть готовити реферати, для спільного читання на вечорах.

Цю книжку опрацював кілька років тому проф. Леонід Білецький. До редакції „Промінь" звертаються поодинокі читачі за інформаціями за подібними матеріялами. Щиро поручаємо її всім зацікавленим

Ціна її $1.50.

Замовляйте
"PROMIN"
P.O. Box 3551, Sta. B.
Winnipeg, Man.